

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne branilce, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vzglede nam kažejo pot

Izidi občinskih volitev, ki so se preteklo nedeljo vršile v savski, primorski, drinski in dunavski banovini, nam kažejo, da je tamošnji narod temeljito obračunal z zapeljivci — Tudi volilci v naši banovini se bomo v nedeljo v ogromni večini izrekli proti izročitvi občin v roke godrnjačem, punktašem in veleizdajnikom

V vseh banovinah, kjer so se že vršile občinske volitve, je ljudstvo prav korenito obračunalo z opozicijo. Kljub vsem naporom in kljub nasilju, ki so ga zahrbtno izkušali izvajati posamezni opozicijski veljaki, so nasprotniki tako klavrno pogoreli, da lahko rečemo, da jih ni več. V savski, primorski, drinski in dunavski banovini, kjer so se vršile volitve v nedeljo,

je povprečno 90 odstotkov volilcev dalo svoje glasove za Jugoslovensko nacionalno stranko in se tako odločno izjavilo za politiko narodnega in državnega edinstva in za narodno slogo.

V savski banovini so opozicijski generali, ki so že naprej vedeli, da bodo sramotno poraženi, zapovedali svojim ovčicam, naj se volitev sploh ne udeležijo. Na ta način so hoteli doseči vsaj to, da bi sramota ne bila prevelika. Nad vse razveseljivo je, da je hrvaško ljudstvo spoznalo zapeljivce in jim obrnilo hrbet.

Da bodo imeli čitatelji pravo sliko o zmagi jugoslovenske misli v omenjenih banovinah, navajamo nekaj podrobnosti o izidu volitev:

V primorski banovini je bilo vpisanih 208.524 volilcev, volitev pa se jih je udeležilo 116.867, to je 56 odstotkov (10 odstotkov več kakor pri občinskih volitvah leta 1926.). Od oddanih glasov je dobila JNS 106.023, to je 91 odstotkov, celotna opozicija pa 10.844, to je 9 odstotkov.

V drinski banovini je bilo vpisanih 343.342 volilcev. Volilo jih je 254.208. Od tega je dobila JNS 233.732 glasov, to je 91-9 odstotka., vsa opozicija pa 20.466 glasov ali 8-1 odstotka. Od 438 občin je dobila JNS 392, opozicija pa 37. V 9 občinah se bodo volitve ponovile.

V savski banovini je bilo vpisanih 642.615 volilcev. Volilo jih je 351.391, to je 54-6 odstotka. Od teh je glasovalo za JNS 218.308 volilcev, to je 62-1 odstotka. Poleg tega je JNS sodelovala še pri 356 skupnih listah, na katerih je 258 nosilcev članov JNS. Te liste so dobile 99.522 glasov ali 28-4 odstotka. Na podlagi tega je bilo za JNS oddanih skupno 317.830 glasov, to je 90-5 odstotka. Za sporazumne liste, katerih nosilci niso člani JNS, je bilo oddanih 15.535 glasov ali 4-4 odstotka. Za opozicijske liste je pa glasovalo 18.026 volilcev, to je 5-1 odstotka.

V dunavski banovini je od 544.627 volilcev glasovalo 369.867, to je 68-2 odstotka. Od tega je dobila JNS 351.741 glasov ali 95 odstotkov.

Za opozicijo je glasovalo 17.926 volilcev ali pet odstotkov. Od vseh 795 občin je dobila JNS 758, opozicija pa 33, a v štirih občinah se bodo volitve ponovile.

Dne 6. avgusta sta volili že moravska in vrbaška banovina. Tudi takrat se je, kakor smo že poročali, nad 400.000 volilcev izreklo za liste JNS.

Tako je že do sedaj pri občinskih volitvah glasovalo za vsedržno Jugoslovensko nacionalno stranko okrog 1.300.000 volilcev. Prihodnjo nedeljo, ko bosta volili skupno z našo še zetska in vardarska banovina, bo to število gotovo naraslo na blizu dva milijona. Prav tako sijajne številke kakor druge banovine moramo doseči v nedeljo 15. t. m. tudi v Sloveniji. Ne smemo dovoliti, da bi nas zmerjali, da smo Slovenci še daleč za luno in da slepo drevimo v prepad. Jasno je, da bi krvavo plačevali račun, če bi si dovolili raskošje in se v nasprotju z vsem ostalim jugoslovenskim narodom izrekli za protinacionalno politiko.

Jugoslavija je za nas Slovence še mnogo bolj potrebna kakor za Srbe in Hrvate, zakaj brez Jugoslavije bi nas naši ljubeznivi sosedje pohrustali kakor mačka miško. Če bi se torej izrekli proti tisti narodni politiki, ki dela za močno, bogato in urejeno državo, bi se nam pač lahko rigal vsak osel.

Ali ne bi bili bedaki, če bi si našigali streho nad glavo zaradi tega, ker nam je morda kje v oštariji kakšno gobezdo omamilo pamet z lažmi in obrekovanjem, edinimi agitacijskimi sredstvi opozicije, ki drugih sredstev nima.

Kakor čujemo, so morali v nekaterih krajih posamezne nasprotne agitatorje celo pozapreti, ker so se posluževali čisto veleizdajniških izjav. Prav je tako, da pridejo za zapahe zapeljivci, ki hočejo spraviti narod v nedogledno nesrečo. Treba pa bi bilo pri teh priganjačih, ki so morda tudi sami le nesrečne žrtve višjih zapeljivcev, natančno preiskati, ali niso morebiti igrali pri tem glavno vlogo Judeževi srebrniki.

Neizbrisna sramota bi bila za nas, če bi se ugotovilo, da so med nami res pravi Judeži Iškarijoti.

So pa tudi med Slovenci ljudje, ki jih sicer s tako hudimi očitki ne smeš obkladati, vendar pa tudi ti nesrečniki neprestano vrtijo svoje mlince in

klepečejo o vseh mogočih in nemogočih rečeh, čeprav ničesar ne vedo. Blebečejo o korupciji, dasi je ne vidijo, in z milijoni opletajo, kakor da pri nas vse le krade. Nič ni takim godrnjačem prav, četudi morda udobno in prijetno žive — včasih celo na račun nepoučenega preprostega ljudstva. Tudi ti ljudje, ki jih je zapustila trezna razsodnost, so nevarni preprostim lahkovernim ljudem, ki kaj hitro verjamejo tudi čisto nemogoče reči.

Trezni volilci, ki ste v pretežni večini, stojte trdno in z odločnostjo zavračajte ene kakor druge! Pokazimo, da smo tudi Slovenci zrel narod, ki nas ne spravijo iz ravnotežja izgubljeni sinovi našega rodu. Ne protidržavni mračnjaki in ne lahkomišelniki godrnjači nam ne smejo omotiti treznega razsodka in predudarka. Z vsemi temi bo še prišel obračun!

Kakor pišemo na drugem mestu, je državni svet potrdil odlok političnega oblastva, da ostanejo dr. Korošec in tovariši še nadalje konfinirani, to se pravi, da morajo ostati v krajih, kamor so jih postavili, čeprav je hotelo upravno sodišče v Celju razveljaviti konfinacijo. Punktaši so že zlorabljali razsodbo o razveljavitvi konfinacije in so govorili, da se bo dr. Korošec takoj po volitvah vrnil v Slovenijo in jo spet podjarmil. Če so punktaši res verjeli, da se bo to zgodilo, je zdaj te njihove otročje vere konec, zlasti ker so poleg tega še nedeljske volitve pokazale, da je punktaštvu v naši lepi domovini zaklenkal smrtni zvon.

Naj si nihče ne dela praznih upov, da je vlada morda slaba. Vlada stoji trdno kakor skala in bo delovala kakor doslej le v blagor vsemu jugoslovenskemu narodu. Gospodarska stiska je. Val teh svetovnih gospodarskih težav je včasih tako močan, da ne gre vse gladko od rok, a nihče ne more reči, da vlada ni z vso vnemo na delu, da bi zajezila zlo, ki prihaja od krize.

Hvala Bogu, da imamo trdno vlado in da imamo narodno skupščino, v kateri se ne ponavljajo izgredi izpred leta 1929. Ali morda nasprotniki menijo, da je v narodov blagor, če se pripravimo na žive in mrtve za oslovo senco, delo za gospodarsko izboljšanje v državi in za utrditev mednarodne moči Jugoslavije pa pustimo? Nasprotniki govorijo tudi o svobodi, ki si jo seveda predstavljajo tako, da bi lahko vsakdo brusil jezik, kakor bi mu bilo milo in drago. Morda pa tudi mislijo, da je svoboda v tem, da bi se spet lahko streljali v narodni skupščini kakor pred letom 1929.

Vsem takimle lažnim svobodnjakom bo treba prirezati peroti, da ne bodo še drugih spravljali v nesrečo.

Naša mlada država potrebuje mnogo narodne sloge, reda in dela, da se bo zadostno utrdila; zato mora brezobzirno odstraniti vse, kar se ji stavi na pot k blagostanju njenega prebivalstva. Ni na mestu milost izgubljenim sinovom, ki se ne marajo poboljšati. Čista pamet nam velevala, da je lepo živeti v državi, kjer vladajo narodna slova, red, pravičnost, poštenost in trezno delo. Kdo ne bi hotel živeti v taki državi! Kakšni bi bili krmljarji države, ki bi ne hoteli odstraniti vseh ovir na poti k temu višku narodove sreče.

Pri občinskih volitvah v nedeljo 15. t. m. moramo potrditi to politiko za narodovo blagostanje. Če razsodno preudarimo, ne moremo storiti drugače!

Pohvalno je, da je velik del naše duhovščine v narodnih vrstah, obžalovati pa moramo one duhovščino, ki hoče spet obnoviti med našimi podeželani stare razprtije.

Kaj ne bi bilo lepše, če bi se vsi duhovniki držali Kristusovega nauka o ljubezni do bližnjega in se ne spuščali v zadeve, ki se jih največkrat

niti ne tičejo. Njihov ugled bi samo zrasel, če bi poleg verskih nauk še učili ljudi, da je treba državo ljubiti in ji ne izpodkopavati temeljev. Mnogo imamo občin, kjer so res pravi duhovniki. Tem občinam je prihranjen volilni boj, ker so se občani sporazumeli in si postavili skupne kandidatne liste. Ali ne bi bilo lepše in boljše, če bi bilo povsod tako!

Mi volilne borbe, ki prinaša toliko razprtij, nismo hoteli, ker je naše načelo: narodna sloga. Borbe so nam vsilili nasprotniki, zdaj pa je bomo bili z vsemi močmi do konca, do popolne zmage. Na naši strani je vsa Jugoslavija.

Samo v opomin

Ugleden slovenski duhovnik z dežele nam je poslal naslednje pismo, ki ga dobesedno prinašamo, ker jasno kaže, da je med našo duhovščino mnogo ljudi, ki se zavedajo, kako pogubna je razdiralna politika slovenskih punktašev.

Najbrž se boste začudili, ko prejmete to pismo. Prav za prav je namenjeno vsemu slovenskemu ljudstvu, predvsem pa deželanom. Če se vam zdi prav, ga lahko objavite, saj ne bo nič škodovalo, če se bo enkrat po dolgem času spet javno oglasil duhovnik.

Leta 1929. je bilo nenadno konec vseh tistih strankarskih preprirov in zagrizenega sovraštva med ljudstvom. Narod je počasi pozabil stare razprtije in se bolj oprijel svojega dela. Res so včasih prihajali od raznih strani ljudje, ki so hoteli kaliti mir, toda ljudstvo jim ni verjelo. Vsi smo videli, da je dosti prijetnejše in koristnejše življenje v miru.

Zdaj pa se je spet vse izpremenilo, ko so bile razpisane občinske volitve, ki morajo biti po predlanskih skupščinskih nov izraz, da spadamo mi s Hrvati in Srbi v eno državo, ki mora biti močna, da nam ne bodo mogli škoditi zunanji sovražniki. Saj je znano, da kar preže, kako bi planili po nas.

Da, mislili smo, da se bodo vsi naši ljudje tega zavedali. Saj bi se, če ne bi bilo zapeljivcev, ki prihajajo in jih begajo. Spet sejejo seme razprtije med nje, govore o nekakšnih krivicah, ki jih nikjer ni, o trpljenju, zatiranju in ne vem še o čem. Če bi naši ljudje vedeli, da spuščajo zapeljivci vodo na mlin našim zunanjim sovražnikom!

Nič ne stane, če vse obljubiš

V prav žalostnem spominu je še vsem stara navada nekdanjih klerikalnih politikov, ki so izkušali dobiti glasove lahkovernih volilcev z lepimi obljubami. Kako daleč so šli včasih nekateri kandidati, nam priča zgodba, ki se je pripetila v nekem slovenskem trgu kmalu po vojni. Mlad gospod so kandidirali za oblastnega poslanca in so obljubljali po shodih enemu kraju železnico, drugemu vodovod, tretjemu izsušitev močvirja in tako naprej. Čeprav niso bile vse te obljube izvedljive, vendar se je ujelo nanje dosti kalinov, češ: vsaj dobro voljo kažejo gospod in pa dobro srce za naš kraj.

Pa so imeli tisti gospod shod tudi v lepem naprednem trgu R. sredi ravnine, ki je imela že železnico, vodovod, elektriko in izsušeno moč-

Žal je med njimi tudi dokaj mojih tovarišev duhovnikov. Ne vsi! Še dolgo ne. Toda vendar jih je precej, ki v svoji nekdanji zagrizenosti ne znajo ločiti dobrega od slabega, koristnega od škodljivega. Tem naj veljajo predvsem moje besede.

Izpreglejte! Časi so dovolj resni. Dvanajsta ura bije! Ne ženimo v pogubo vernega ljudstva, ki vidi v nas svoje očete, svoje voditelje! Ne sejmo ljulike, da nam ne bo v žitu pognala. Ljudstvo bo samo izpregledalo, kam ga ženete, in na vas, na vašem spominu bo maščevalo svoje zmote. Bodite pastirji, bodite učenički! Učite ljudi značajnosti in zvestobe, učite jih ljubezni do domovine in vere vanjo jim vlijte. Dovolj je bilo zmot, dovolj trpljenja, da smo postali to, kar smo danes, svobodni ljudje. Učite ljudi dobrega, da bodo pozabili, da so bili med voditelji naroda v naših najslabotnejših časih zgodovine, žal, tudi duhovniki! To je dolžnost nas vseh duhovnikov — čeprav se jih še toliko ne zaveda te krute resnice.

Končam to pismo. Naj si ne misli kdo, da je volilni govor. Ne, samo opomin je. Daj Bog, da bi svoj namen dosegel.

K. M.: 17

Črni mož

Povest iz preteklih dni.

Nataknila sta si lasulji in bradi. Čez obraz sta si dala krinke in se zavila v ohlapne črne plašče. Potem je Črni mož odrinil zapah, upihnil svetilko, ki jima je dotlej dajala luč, in se splazil med premikajočim se zidom in steno rova. Suhec je šel za njim.

Ko sta stopila v podzemeljsko dvorano, ki je služila za shajališče, so vsi tihotapci vstali s klopi. Njihovih obrazov ni bilo mogoče videti, toda po kretnjah bi bil vsakdo lahko sklepal, da se čudijo, ko vidijo svojega voditelja v spremstvu. Črni mož je takoj začel:

«Fantje, danes vas nisem poklical zato, da bi kaj nesli čez mejo. Nekaj drugega vam moram povedati. Odločil sem se, da pustim svoje mesto. Namestu sebe sem vam izbral novega voditelja. Zraven mene stoji. Tudi on vam ne bo nikoli pokazal svojega obraza, kakor ga jaz nisem, toda skrbel bo za vas prav tako, kakor sem jaz. Vendar pa se izprememba, ki je za vas tako važna, ne sme zgoditi docela iznenada. Treba je, da se poprej o vsem natanko pomenimo. Zato sem vas sklical, da bo vsakdo lahko povedal svoje mnenje.»

Tihotapci so se začudeno spogledali in staknili glave. Videti je bilo, da jim izprememba ni prav po volji. Po daljšem prerekanju je stopil eden iz njihove srede in dejal:

«Črni mož, ali misliš, da se pogovarjaš s šredo ovac ali govodi. Še živali ne mirujejo, če dobe novega pastirja. Mi pa hočemo...»

«Kar hočete, mi boš lahko še pozneje povedal. Morda vas sploh ne bom docela zapustil, ampak vam bom dal samo začasnega namestnika. Saj

sem vam rekel, da mi je le za vas, in prepričani bodite, da ne bom ničesar storil brez vašega privolenja.»

Te besede so jih pomirile.

«In kaj bo s četovodjo?» je tedaj vprašal eden izmed njih.

«Tudi ta še pride na vrsto. Toda z njim mislim ukreniti drugače, kakor sem prej namerjal. Dokler so bili vojaki v vasi, bi nam bil lahko koristil. Zdaj, ko jih ni več, nam utegne samo še škodovati. Kamen in vhod v rov pozna. Morda bo tudi zvedel, kdo ga je zavlekel sem. Umreti mora, sicer ne bomo niti trenutek več docela varni. Ali ste zadovoljni?»

«Da», so pridrušeno potrdili tihotapci, kakor nekoč krvavi sodniki.

«Privedite ga!»

Enemu izmed tihotapcev je izročil ključ podzemeljske ječe. Malo nato so četovodjo privedli predenj.

«Četovodja, ali si se odločil?» ga je vprašal Črni mož.

«Ne morem sprejeti vašega predloga», je odvrnil počastnik.

«No, prav; to vso zadevo še olajša. Čakajte! Ko preštejem do tri, ustrelim.»

Potegnil je pištolo izza pasa in dvignil roko. Tihotapca sta držala jetnika, ki se je divje upiral.

«Ena — dve — ...»

«Stoj! Vdajte se!» je zagrmelo v ozadju podzemeljskega zbirališča in takoj nato sta se dve železni roki oklenili Črnega moža. Rajko je bil priskočil in ga prijel, da se že ganiti ni mogel. Ob njegovih strani je stal nadporočnik z golo sabljo v rokah in iz vseh kotov so se pokazale puškine cevi, ki so merile na zbrane tihotapce.

«Nazaj! Skozi luknjo!» je zatulil Črni mož, ki se je zaman zvijal in otepal Rajkovega ob-

virje. Nekoliko v zadregi so zato govorili gospod in slavili zgodovino in lepoto trga in petičnost tržanov. Ko so vprašali ob koncu govora, kakšne posebne želje ima trg, je vstal župan, znan šaljivec, in prosil kandidata, naj pripomore, da se razvije v trgu tujski promet. Tržani so se muzali radovedni, kaj porečejo gospod kandidat na to čudno željo. Navajeni obljubovanja so se potrkali gospod na prsa: «Tako velik je moj vpliv in tako mogočne so moje zveze, da vam bomo postavili tik za trgov pravi Triglav z vsemi mikavnostmi.» Pametni tržani so se seveda tako na glas zakrohotali tej grozanski obljubi, da se je še celo gospod kandidat sramežljivo nasmehnil kakor paglavec, ulovljen na laži.

Tihotapci so ga ubogali. Zagnali so se drug za drugim proti izhodu pri lijaku. Toda nastala je taka zmešnjava, da niso mogli nikamor dalje. Prvi se je že vrgel na tla, da bi se splazil skozi ožino.

«Nazaj! Sicer ustrelim!» mu je nekdo zaklical. Skočil je nazaj.

«Zunaj je ves kotel poln graničarjev!» je prestrašeno vzkliknil.

«Pusti me, drugače sprožim!» je zatulil Črni mož.

Izvil je desnico in nameril cev pištole čez ramo na Rajka. Ta ga je pa udaril po roki. Strel je počil, toda krogla je zgrešila in se zarila v strop.

Poljanec je besno zarjul in zbral vse svoje moči za strašen sunek. Prav tedaj je tudi suhec pograbil Rajka, da se je moral obrniti proti njemu. Črni mož se je izvil iz objema mladega Potočnika in se zagnal v sredo med nasprotnike. Sunil jih je narazen, prihitel do stene, kjer ni bilo nikogar, in zbežal po rovu proti vodnjaku. Rajko je dvignil pest. Z enim samim udarcem v obraz je vrgel suhca na tla in se zagnal za Črnim možem. Poljanec je začul korake za sabo. Videl je, da ne bo mogel več splezati navzgor. Odhitel je še malo dalje v smeri proti skednju.

«Stoj, črnuh, Potočnik je za tabo!» je čul za sabo.

«Kar pod nosom se obriši! Ne boš me dobil», je zaklical zasledovalcu.

Pognal se je proti skedenjskemu rovu. Toda mačka ni bilo tam. To ga je zmedlo. Po lestvi mora zlesti in se kje v temi skriti. Potem poišče skrivnostni izhod, ki ga je poznal on edini.

Ze je bil na robu rova. Na prvi klin lestve mora stopiti. Hotel je, toda lestve ni bilo nikjer. Segel je z nogo v prazno in roka na robu prepa-

Dolgo že ni bilo volitev, pa smo že pozabili takšne politične cvetke volilnih obljub. Te dni pa smo čitali v «Slovenca» s prav debelimi črkami natisnjen uvodni članek, ki razpravlja o najbolj perečem vprašanju naše vasi, o razdolžitvi kmetov. Kaj piše tam glasilo današnje opozicije? Dolžnikom obljublja razdolžitve s pomočjo bonov (priznanc), za katere prevzame država dolgove, če ne vseh, pa vendar znaten del. Upnike (vlagatelje) pa tolaži, naj bodo kar veseli, da dobijo vsaj del vlog vrnjenih. Seveda ne ustreza ne eno ne drugo resnici. Tudi ni kaj podobnega izjavil noben član vlade. 18. t. m. se bo sestala skupščina, ki bo rešila tudi vprašanje razdolžitve kmetov na tak način, ki bo najbolj ustrejal vsemu našemu gospodarstvu.

Isti list piše nekaj dni pozneje, da se je moral zagovarjati pred sodiščem ravnatelj Zadrufne zveze, znani g. Fran Gabrovšek, ker je izjavil: «Današnje krize je vzrok samo to, ker nima ljudstvo zaupanja do vlade, odnosno do sedanje vladavine, ker je država izdala zakon o zaščiti kmetov, da ne bo treba kmetom plačevati dolgov, kar pa ni res in je to zgolj zapeljevanje ubogega ljudstva.» Za te besede je bil gosp. Gabrovšek obsojen na 2400 Din globe.

Ljudje božji, zdaj pa presodite, kje je resnica. Na eni strani govori pristaš gospodarske skupine, ki izdaja «Slovenca», o zakonu o zaščiti kmeta, da ga je izdala vlada le v zapeljevanje ubogega ljudstva, na drugi pa piše isti list s polno paro za razdolžitve kmeta. Katera beseda je resnična, prva ali zadnja? Jasno je, da drži zanje beseda vplivnega denarnika proti zaščiti kmeta, sedanja vnema za našega kmeta in vložnika pa je povsem navadna volilna obljuba, natisnjena le v zapeljevanje ubogega ljudstva. Ko bodo volitve pri kraju, bo imel pa spet vso besedo gospod denarnik. Hvala Bogu, da pametni volilci po naših vaseh ne bodo nasledili takšnim otipljivim zviščam. Zgoditi bi se jim utegnulo, če bi poslušali te zapeljive klice, da bi se spet uresničil star kmečki rek: Kdor konja lovi, mu ovsa moli; ko pa žival ujame, jo z bičem krtači. Volilci, pomislite, kolikokrat ste že šli za takšnim hinav-

se mu je izmaknila. Strašen krik in zagrmel je v globino! ...

Rajko je čul ta krik in zamolkel odmev padca. Vedel je, da nima zdaj nič več početi. Odhitel je nazaj.

Tihotapeci so videli, da je vsak odpor brezploden in škodljiv. Vdali so se. Prav tedaj, ko je Rajko prišel v dvorano za zborovanja pod zemljo, so jih povezovali.

Suhec, ki je komaj vstal s tal, se je še ves omotičen branil.

«Pustite me! Kaj mi hočete?» je kričal. «Nisem eden izmed njih. Proti moji volji so me zavlekli sem.»

«Nikar se ne upirajte, ker vam ne bo prav nič pomagalo!» je odvrnil okrajni glavar. «Bili smo nevidne priče vašega pogajanja s Poljancem. Novi Črni mož ne sme računati na popustljivost in vaše poslovne knjige nam bodo prav dobro služile pri raziskovanju vajinega »poslovanja« ...»

«Kje je Poljanec?» je vzkliknil nadporočnik, ki je nadzoroval aretacijo ujetnikov, ko je od daleč zagledal Rajka.

«V rov je padel! Razbit leži tam doli, kamor je skrili ženo in pastorko.»

Cetovodji so hitro razvezali vezi. Rajko je bil tako obziren, da je zamolčal, kaj je govoril četovodja takrat, ko je sam raziskoval skrivališče Črnega moža. Da, če bi bil povedal, da je bil podčastnik pripravljen stopiti v Poljančevo tolpo ...

Tihotapec so drugega za drugim potegnili skozi vodnjak. Z vojaškim spremstvom so jih odpeljali k sodišču v trg. Okrajni glavar je s sodnikom vred ostal v rudniku, da so napravili zapisnik.

Vest, kdo je bil Črni mož, je razburila vso vas. Ze prej ljudje Poljanca niso marali. Zdaj, ko so zvedeli, da je bil on zver v človeški podobi, ki je uničila troje življenj, se je njihovo sovraštvo po-

Nalašč za brinetke ...

Kako dolgo že čakajo brinetke na svoj Special-Shampoo! Zdaj imajo Brunetaflor, ki povzdigne lepoto kostanjevih las. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lasje dobe krasen blek in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLOR

skim ovsom, in so vam takšni osrečevalci desetletja po mili volji strojili vašo kožo. Ne pustite se torej več izrabljati in postavljati celo pod tisto sivo žival, ki ne gre nikoli drugič na led!

Dr. Korošec in tovariši se ne vrnejo Državni svet je kot vrhovno upravno sodišče odobril odlok političnih oblastev o konfinaciji dr. Korošca in tovarišev

Kakor znano so bili letos pomladi kot započetniki znanih punktacij na osnovi zakona o zaščiti države zaradi motenja javnega reda in miru konfinirani gg. dr. Anton Korošec, dr. Fran Kulovec, dr. Marko Natlačen in dr. Anton Ogrizek. Za bivališča so jim bili odkazani razni kraji v drinski

večalo v strašen bes in bi ga bili gotovo kamejnali, če bi ga bili dobili.

Vse drugače pa je bilo, ko je prišel Rajko iz Poljančeve hiše in zavil proti domu.

«No, samo da si prišel!» ga je radostno sprejel oče. «Cela večnost je pretekla, kar si bil šel zdoma. Punaj rjujejo ljudje že skoraj pol ure, tebe pa ni odnikoder. Ničesar ne vidim, ničesar ne vem. Od same nestrpnosti in samih skrbi sem bil skoraj iz uma. Kako je bilo?»

«Niti kapljice krvi nismo prelili, pa smo vendar vse dobili! Poslušaj!»

Očetu in materi, ki sta kar drhtela od napetega pričakovanja, je jel pripovedovati, kako je bilo.

«O, če bi mogel le za četrt ure videti», je vzkliknil stari Potočnik, ko je sin končal. «Pet let življenja bi dal za to! Zdaj pa sem moral zamuditi to, po čemer je hrepenelo moje srce tako dolgo. Nekaj pa moram le imeti. Kje leži Črni mož?»

«Na svojem domu, v Poljančevi hiši. Prinesli so ga iz rova. Tako je razbit in krvav, da me je kar groza prevzela, ko sem ga zagledal.»

«Odvedi me k njemu. Moje maščevanje je opravljeno! Toda moja roka mora čutiti, ali je vse res. Potem se ga bom spominjal kot mrtveca, ki mu mora človek vse grehe odpustiti zaradi svojih.»

Rajko je poiskal Marto. Bila je pri svoji materi. Ko ga je zagledala, mu je skočila nasproti in se mu vrgla na prsi.

«Hvala Bogu, da si še živ! O, koliko sem pretrpela, kar te ni bilo doma! Mislila sem že, da si mrtev, da te je umoril ... — tisti, ki si ga hotel ujeti!» ...

Mati, ki je bila še zmeraj bolna, se je dvignila s postelje.

«Ali je ... ali je že vse opravljeno, Rajko?» ga je vprašala,

«Da. Bolje, kakor sem si mislil. Ne bodo ga zasliševali in ne mučili po zaporih, mrtev je, padel je v rov, kjer sta bili ujeti.»

Da je tudi stric med ujetniki, je Rajko zamolčal. Legla je nazaj in sklenila roke.

«Kar Bog stori, vse prav stori. Tako bom mislila in se poslej veselila vajine sreče!»

Vojaštvo to pot ni samo na videz zapustilo vasi. Dosti družin je pri tem padlo v bedo, ker so bili njih prehranjevalci člani tihotapske družbe. Uvedli so proti njim zapleteno preiskavo, ki se je končala z obsodbo vseh.

Poljančev dom še stoji. Prešel pa je v tuje roke. Podzemeljske rove so zasuli, podrti vodnjak in uničili vse sledove zlovesčega gospodarjenja Črnega moža. Toda spomin nanj bo zmeraj ostal in kdor bo videl Poljančevo hišo, se ga bo spominjal.

Na Potočnikovem domu pa bo naletel vsakdo le na srečo. Golijat še zmeraj živi. Močan starec je. Izguba oči ga ne moti, tako da je še vedno srečen in vesel. Tudi Potočnica je še zmeraj močna in zdrava. Prav tako dobra je še, kakor je bila nekoč. Njej se mora Martina mama zahvaliti, da je srečno prebolela svojo hudo bolezen. Rajko je najuglednejši mož v vsej dolini in njegova žena je pravi angel-pomočnik vseh siromakov. Hčerka, ki caplja z njo po vrtni travi, je razen v oči, vsa podobna njej. Fantič, ki se smuka okoli češnje pri ograji, pa obeta, da bo še nadalje skrbel za množitev rodu Potočnikovih orjakov.

V izbi je pod steklom in okvirom še sedaj vejica božjega drevca, ki jo je utrgal Rajko na grobu svojega brata in si jo zataknil za klobuk. Šele ko je svoje delo opravil, jo je odložil.

Cetovodja je pustil službo in šel s svojo dediščino v tujino. Nihče ne ve, kje je in kaj dela.

K O N E C.

in primorski banovini. G. dr. Korošec je do poletja bil v slovitim kopaljšču Vrnjački Banji, pozneje pa se je z dovoljenjem oblasti preselil na Hvar.

Vsi ti gospodje so se proti ukrepom političnega oblastva, ki jih je potrdila banska uprava v Ljubljani, pritožili na upravno sodišče v Celju. Upravno sodišče v Celju je preko reda v posebni, brzojavno sklicani seji 23. septembra letos odločbo banske uprave iz formalnih razlogov razveljavilo. Način, kako se je to zgodilo, in dejstvo, da je razsodba v Celju bila izdana v trenutku, ko je separatistična volilna agitacija dosegla svoj vrhunec in operirala s povratkom punktaških voditeljev

na oblast in s političnim prevratom v dravski banovini, sta dala povod, da so v volilni borbi za občine razsodbo upravnega sodišča punktaški agitatorji do skrajnosti zlorabljali.

Banska uprava v Ljubljani je proti razsodbi upravnega sodišča v Celju takoj vložila pritožbo na vrhovno upravno sodišče, to je na državni svet, ki je na svoji seji 7. t. m. z obširnimi utemeljevanjem zavrgel formalne razloge sodišča v Celju kot neosnovane, razveljavil razsodbo upravnega sodišča in v celoti potrdil odlok banske uprave o konfiniranju dr. Korošca in tovarišev. S tem je ta zadeva končno rešena.

Marksizem nam ne more ničesar nuditi

Pri volitvah v Delavsko zbornico bodo naši delavci in nameščenci pokazali, da so sinovi svojega rodu

Prav z veseljem sem prečital v zadnji «Domovini» pismo naročnika delavca Jožeta K. Če sme delavci komu verjeti, potem verjamemo svoji «Domovini», ki nam je še vedno prav svetovala. V našem rudniku je precej rudarjev in drugih delavcev. Tudi v okolici imamo nekaj podjetij, ki zaposlujejo večje število delavcev. Ko sem dobil zadnjo «Domovino», sem jo pokazal mnogim svojim tovarišem, ki so bili vsi enega mišljenja, ko so prečitali pismo našega sotrpina Jožeta K. «Res je,» so mi dejali, «vsi delavci moramo iti voliti ta plavo!» Četudi še nismo organizirani, vemo, da je edina Narodna strokovna zveza nekaj napravila za delavce. Pa tudi iz narodnega vidika moramo voliti listo našega delavstva. Marksizem nam je tuj in hlapčevski. Slovenski delavci smo dobro Jugosloveni in ne bomo volili organizacije, ki slavi svojega židovskega očeta, ki je hotel na ruševinah Slovanstva postaviti močan temelj Germanstva.

Pri nas imamo hudega marksističnega petelinčka. Nепrestano se zaganja v nas, četudi mu nečemo ničesar slabega. Ker ve, da smo pri Sokolu in se tudi sicer nacionalno udeležujemo, nam očita, da smo fašisti, da odobravamo Hitlerjevo početje, a sam ve, da to ni res, ker mi vsako nasilje obsojamo, pa naj pride od katerekoli strani. Marksizem pa ta človek poveličuje do neba. Marx je zanj vse. Mi pa dobro vemo, kako škodljiv je našemu narodu marksizem. Dobro vemo, da vzgaja marksizem naše delovno ljudstvo

v narodnostni mlahnosti in brezbriznosti. Na marksizmu država ne more graditi svojih osnov, ki morajo biti močne in trdne. Marksizem ni trden in se vsaka stavba, zidana na taki osnovi, prej ali slej zruši. Marksist ne ljubi svoje domovine, ne svojega naroda. On je brezbrizen nasproti vsemu. Njegov klic je: «Delavci vsega sveta, združite se!» Ne pomisli pa, da je bil zagnan ta klic v svet zato, ker so nemški marksisti izkušali podjarmiti ostale nenemške marksiste in jih pripraviti za borbo zmage nemštva nad svetom. Marksizem ni mednaroden v pravem smislu besede. Porodil se je iz nemštva, da bi služil velikonemški misli. V Nemčiji pa zdaj marksizma kljub temu ne marajo. Z njim so tamkaj opravili na kratko. Marksizem je v Nemčiji mrtev in počasi umira tudi drugod. Samo pri nas v Jugoslaviji imamo še nekaj hlapcev marksizma, ki so veselja pijani, če jih pride obiskat kak sodrug iz nemških krajev. Pa tudi pri nas že prihajamo do spoznanja, da je nastopil čas, ko moramo vzravnati hrbte. V svoji osvobojeni domovini hočemo biti svoji gospodarji. Služiti hočemo svojemu kralju, svojemu narodu in svoji državi. Ker hočemo to, moramo ob vsaki priliki pokazati, da smo dobri Jugosloveni. Dober Jugosloven pa ne more biti nihče, ki izpoveduje marksizem, ker kot tak prisega na mednarodnost ter sta mu lastni narod in lastna država deveta briga. Njemu so maliki žid Marx in drugi taki mogotci. Zato pa hočemo vsi slovenski delavci dokazati 21. in 22. t. m., da smo

res dobri Jugosloveni. Zato bomo vsi oddali svoje glasove za plavo glasovnico, za listo nacionalnega delavstva.

Mi rudarji se zahvaljujemo tovarišu Jožetu K. za prijazna navodila v zadnji «Domovini». Tudi naši ljubi «Domovini» se zahvaljujemo, da nam poroča o volitvah v Delavsko zbornico. Imamo majhne zasluge in nimamo drugih listov kakor samo «Domovino». Marksisti nam sicer v zadnjem času pošiljajo cele kupe svojih listov zastoj, pa jih mečemo na kup in jih ne maramo brati. Mi imamo svojo «Domovino», ki je res najboljša prijateljica in svetovalka našega delavca in kmeta.

21. in 22. t. m. pojdemo vsi na volišča in bomo volili plavo. «Ta plava je ta prava!» To bo naše geslo povsod. 22. t. m. mora priti končni obračun s hlapci nemškega marksizma. Mi moramo pokazati, da smo zrel narod, ki je sposoben samostojnega življenja brez vsakih varuhov iz tujine. Jugoslovski delavec, pokaži 22. t. m. svojo narodno jugoslovensko zavednost s tem, da voliš listo nacionalnega delavstva. Ta plava je ta prava!

Gregor P., rudar.

Delavci, delavke, nameščenci, nameščenske! Ne pozabite, da bodo 21. in 22. t. m. volitve v Delavsko zbornico. 21. t. m. bodo obratne volitve pri vseh obratih, kjer je zaposlen več kakor 150 delavcev, a 22. t. m. bodo splošne volitve na vseh rednih voliščih. Vsi, ki čutite narodno, morate oddati svoje glasove listam nacionalnega delavstva in nameščenstva. Obe listi sta plavi. Pomnite: Ko pridete na volišče, dobite glasovnice in glasovalno kuverto. S tem se napotite v posebno sobo, kjer daste v volilno kuverto plavo glasovnico celo, belo in rdečo pa pretrgate in daste prav tako v kuverto. Nameščenci bodo pretrgali še tretjo, in sicer zeleno, ker imajo klerikalci v nameščenski skupini dve svoji listi. Zapomnite si: plave glasovnice cele v volilne kuverte, ostale pretrgane prav tako v volilno kuverto. S tem ste glasovali za ljudi, katerim edino gre vodstvo Delavske zbornice. Vsi v borbo za liste nacionalnega delavstva in nameščenstva!

Strokovnjak.

Oče, elektrotehnik, se vrne domov in vidi, da ima osemletni Francelj obvezano roko. «Kaj pa se je zgodilo? Ali si se vrezal?» vpraša mož.

«Ne. Ujel sem le čebelico, ki na enem koncu ni bila izolirana.»

Gustav Strniša:

Zadnji rokovernjač

Dekle se spomni svojega izvoljenca. Da, rada ima Živčkovega, čeprav mu tega še nikoli ni pokazala, saj je dober in pošten fant in menda še nekoliko preveč odkritosrčen.

Kaj bo storil, ko se mu bo razodela, ko bo izvedel, da je rokovernjačeva hči. Ali je njegova ljubezen tako močna, da bo vztrajal in jo bo hotel kljub temu poročiti?

Dà, dà, kmalu pride čas, ko mu bo mirno in odkritosrčno vse povedala. Kaj bo potem? In če jo zavrže? Ali bo obupala? Ali ga bo prepričevala, da je sama pri tem nedolžna?

Ne, ne! Hudo ji bo, a ostala bo močna! Zrtvovala se bo svojemu očetu in mora ga prisiliti, da odide z njo v druge kraje ter prične lepše življenje!

Pa se je hitro otresla žalostnih misli in se prepričevala, da jo bo njen fant poročil in da postane srečna gospodinja. Tudi za očeta bo skrbel, da vse bo dobro.

Martin Skaza je vstal dokaj pozno s svojega ležišča in sklenil iti nazaj k Rezikini hišici.

Med potjo je premišljal svoje življenje. Ko je bil še otrok, so mu umrli starši in mnogo je pretrpel. Kasneje ga je vzel k sebi neki kovač, da ga je lahko potisnil k vojakom namesto svo-

jega sina. Vendar je bil vesel, da je bil vojak in da je potem dobil svojo službo. Vedno je bil prepričan, da si je izvolil pravi poklic, in ponosen je bil nanj. To je bila Martinova dobra stran, kajti službo je rad opravljal in zadovoljen je bil z njo.

Če se je pa napil, je bil drugačen; kar izpremenil se je. Krilil je po krčmi z rokama, objemal ljudi in jim prisegal večno ljubezen.

Nocoj je bil Skaza trezen in begala ga je samo misel na Reziko, čeprav je tmel že svojo izbrano. Še poročil bi jo, če bi ne bilo drugače, tako mu je bila Rezika všeč.

Tiho se je približal Rezikini hišici in vso obhodil. Vedel je, da je deklica sama, a vendar si ni popolnoma zaupal.

Potrkal je naposled na okno in deklico poklical. Potem je takoj odstopil za korak, da bi lahko pobegnil, zakaj sam pred seboj se še ni čutil varnega.

Nihče ni odgovoril. V sobi je ostalo vse mirno. Zdaj se je Martin opogumil in pričel je krepkeje tolči po šipah:

«Rezika, Reza, Rezon! Ali mi boš odpela ali ne? Ti preštantano dekle ti! Jaz ti že pokažem! Jaz sem cesarski in kraljevi birič Martin Skaza. V imenu postave ti ukazujem, da mi odpreš, sicer gorje tebi!»

Molk!

Martin je bil v zadregi. Ali naj zdrobi šipe in s silo vdere? Kaj pa, če bi ne mogel skozi ozko

okno? Pa če bi ga spet odzad pograbil stražni Grog? Zdaj bi mu ne prizanesel.

Vse rokovernjaške zgodbe so zaživele Martinu pred očmi. Spomnil se je tistega pastirja, ki so ga rokovernjači živega obesili nad mravljišče, da je siromak končal v strašnih mukah. Kaj če je tudi ta Grog tak? Močan je dovolj in divji tudi. A nekaj človeškega mora vendarle imeti, da občuje z njim Reza. Pa danes? Saj bi njemu, Martinu, lahko drugače posvetil, toda mu ni.

Grog morda ni tako divji. O, je, je, samo ženske so vse prismuknjene, če so zaljubljene, in prav taka je ta Rezika, saj se je zagledala v tega starega rokomavha.

Vendar se Skaza ne more premagati. K Reziki mora. Takele ženske so včasih čudno mehke in popustljive, da same ne vedo, kaj delajo.

Še enkrat je krepko potrkal. Nič odgovora.

Martin je spet razpredal misli in se jezil, naposled pa je zmagal njegov zdravi razum. Birič je odšel in se glasno ujedal:

«Ženske ste res čudne! Meni ne verjame in me ne mara, a v onega starca je vsa zatelebana. Bog naj jo razume, jaz je ne! E, pomoč si dobim in ujamem ga. Če udari strela, lahko poruši najmočnejši hrast, in ta strela sem jaz za Velikega Grog!»

Pa se mu je zadelo, da se sam pred sabo preveč šopiri. Zdaj se je samo še tiho jezil in stiskal pesti. Če bi ga kdo gledal v mesečini, bi mislil, da skače po travi vrag in se pači.

Naposled je zaključil svoje modrovanje:

Članstvu Narodne strokovne zveze in ostalemu narodnemu delavstvu!

Pred važnimi odločitvami smo. V nedeljo 15. t. m. bomo pokazali, komu zaupamo naše občine. V nedeljo 22. t. m. pa se odločimo, komu zaupamo Delavsko zbornico. Narodnemu delavstvu ni treba mnogo razmišljanja, komu naj zaupa občine in komu Delavsko zbornico. Narodno delavstvo bo kakor vselej pokazalo tudi v obeh teh primerih, da je enotno in disciplinirano ter da se podredi klicu svojega vodstva.

Izvrševalni odbor Narodne strokovne zveze je sklenil: Za vse članstvo Narodne strokovne zveze je volilna udeležba pri obeh volitvah obvezna. V nedeljo 15. t. m. bodo oddali vsi člani NSZ svoje glasove za liste Jugoslovenske nacionalne stranke, da bodo s tem pripomogli do čim lepše zmage narodne misli. V nedeljo 22. t. m. pa bodo vsi volili listi narodnega delavstva in nameščenstva.

Izvrševalni odbor NSZ poziva tudi drugo narodno delavstvo, naj se pridruži organiziranemu narodnemu delavstvu in voli 15. t. m. liste JNS, 22. t. m. pa listi NSZ.

Vsi do zadnjega v borbo za zmago narodne misli!

Izvrševalni odbor NSZ v Ljubljani.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

HMELJ. V Savinjski dolini so cene hmelju neizpremenjene med 65 in 70 Din za kilogram. Prodane so že okroglo tri četrtine pridelka.

SADJE. Na ljubljanskem trgu so bile naslednje cene: jabolka po 4 do 5 Din, hruške masleuže po 4 do 6, breskve po 5 do 6 Din, češplje, ki gredo že h koncu, pa po 2 do 3 Din kilogram.

Sejmi

16. oktobra: Planina, Kočevje, Loče, Nadlesk, Murska Sobota, Sv. Filip v Veračah;

17. oktobra: Loka pri Zidanem mostu, Pristava;
18. oktobra: Vojnik, Mozirje, Lukovica, Poljane (nad Školjo Loko), Trbovlje, Radohova vas,

Guštanj, Bohinjska Bistrica, Podsreda;
19. oktobra: Kandija;
20. oktobra: Crensovci;

«Čakaj, ti mala piška! Jokala boš pred menoj in mi ponujala svojo ljubezen, jaz te bom pa odrinil od sebe.»

Krepko je brenil in zajavkal. V svojem globokem premišljanju je zavil nekoliko s po'i in zadel z nogo v železno past, ki jo je nastavil divji lovec Mrhač, katerega niso mogli nikoli presenetiti pri tatvini, čeprav je postrelil in polovil nogo. Vrnimo se k Reziki.

Rezika.

Pustimo za nekaj časa našega Skazo, naj se muč s pastjo in jo odpira ter skuša rešiti svojo nogo. Vrnimo se nazaj k Reziki.

Ko jo je Martin poklical, je skočila s postelje in se počasi približala oknu. Spomnila se je, kaj ji je rekel popoldne, in zavrela ji je kri.

Urno so se vrstile v nji misli. Kako naj se ubrani, če udere Skaza skozi okno? Zdaj nima nikogar, ki bi ji lahko pomagal.

Pa se je oglasila v nji junaška kri njenega očeta. Pograbila je sekiro, ki jo je imela za posteljo, in stopila z njo tik okna. Zdaj je začutila, da se ne boji nikogar. Ni trepetala pred človekom, ampak za njegovo življenje se je bala. Kaj če nesrečnik udere? Udarila ga bo s sekiro. Dobro ga mora zadeti, sicer ji ne bo dal miru! In te misli se je prestrašila. Ali naj ubije človeka? Njen oče je sicer rokovnjač, vendar ni nikogar ubil.

Pa se je spet oglasila misel, da se mora braniti, da gre za njeno čast in poštenje. V srcu je

prosila Boga, naj razsvetli tega usiljivca, da bo odšel.

Dà, dà, morda bi Skaza nikoli več ne pil dobrega Zorčevega vina pod mestom v Kranju, kajti dekletu bi ga pač dobro lopnilo, in naša povest bi že zdaj morala izgubiti tega junaka, toda, kakor smo videli, je bil fant toliko pameten, da jo je rajši pobrisal, čeprav ne preveč rad.

Ko je Reza videla, da se fant oddaljuje, se je oddehnila. Nekaj časa je še počakala, potem je v temi legla počivat.

Ni dolgo spala. Prebudilo jo je glasno trkanje. Vstala je in stopila k oknu. Samo pogledala je v mesečino in začula je znan glas:

«Odprti mi vendar, jaz sem, Mrhač!»

«Vi, stric? Pa niste mogli malo prej priti?» se je vznejevoljila, se za silo oblekla, prižgala leščerbo in odprla vrata. V sobo je stopil velikan, še za spoznanje večji kakor njen oče, to je bil njegov brat Mrhač Vencelj, ki ni maral postati rokomavh, nego se je zadovoljil s poklicem divjega lovca, ki je užival sloves najboljšega strelca na vsem Kranjskem.

Mrhač je bil kosmat in porasel kakor Janez Krstnik; če bi ga kdo srečal na samem, bi se ga pač bal in ga smatral za najhujšega razbojnika, ki požre človeka s kožo in kostmi, čeprav je bil dober in miren, da bi jedel z roke sol. Samo ujeziti se ni smel. V tem je bil prav tak kakor Grog. Če ga je kdo razžalil, je na vse pozabil in na slepo udaril. Ubožec, kogar je zadela Mrha-

čeva krepka pest, ki je bila trda in težka kakor železen bat.

Vencelj se je zadovoljen spustil na klop pri peči.

Nekaj časa ni nobeden izpregovoril. Naposled se je oglasila Rezika:

«Stric, kaj vas je pa privedlo tako pozno k meni?»

Vencelj je nekaj časa stikal po svojih žepih, nazadnje pa je privlekel iz enega kos papirja, ki je bil ves zmečkan in umazan. Pokazal je papir dekletu in zamomljal:

«Smleški župnik bi bil pač žalosten, če bi vedel, kako njegov nekdanji učenec slabo čita, saj je mislil, da postanem vsaj kak vaški šomašter in organist, pa se je urezal. Tole papir sem našel. Na papirju je zapisano, da je Grog obdolžen tatvine pri Sivcu v Kranju in da sem najbrže tudi jaz imel prste zraven, ker sem njegov brat. Zato naj me primejo, kjer me dobe!»

«O, ta nesrečni moj oče!» je vzdihnilo dekletu.

«No, pa še mene so zdaj stlačili v eno vrečo z njim, ker sva oba ene krvi. Veš, dekletu, pri nas je pač nekaj čudnega! Midva z Grogom se ne znava brzdati, a jaz nisem ne tat ne rokovnjač! Sicer pa je glavno, da si ti poštena in dobra. Za naju z Grogom je že skoro vse eno, kakšna sva danes, saj imava vso lepo mladost že za seboj. Midva sva pač nesrečna v svoji strasti. No, jaz ne smatram svojih lovskih tatvin za prave tatvine, saj je Bog ustvaril divjačino za vse ljudi, ne pa le za gospodo. Še bomo pobasali mašikakega jelenal

Gonilna moč v pralnem kotlu

Na milijone kisikovih mehurčkov vzbudi gibanje. Razvijajo se med kuhanjem (vsaj 15 minut) v raztopini Schichtovega Radiona in poganjajo — brez prestanka za Vas delajoč — milno peno skozi tkanino. Tako operete perilo lepo in prizanesljivo, če redno uporabljate Schichtov Radion.

21. oktobra: Sevnica, Velje, Dolsko, Mala Nedelja, Črna, Lesce, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Ziri;

22. oktobra: Rateče.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (prišteje se premija v znesku 28,5 odstotka):

1 ameriški dolar za 37,63 do 37,92 Din;
1 nizozemski goldinar za 23,07 do 23,18 Din;
1 nemško marko za 13,80 do 13,70 Din;
100 francoskih frankov za 223,88 do 225 Din;
100 češkoslovaških kron za 169,79 do 170,09 Din;
100 italijanskih lir za 299,90 do 302,30 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 243 do 245 Din, investicijsko posojilo pa po 51 Din. — Avstrijski šilingi so bili po 8,75 Din.

Kratke vesti

— **Znatna okrepitev vinskih cen.** Iz vseh vinorodnih krajev naše države prihajajo poročila o znatnem dvigu vinskih cen v zadnjih mesecih, tako da je ponekod okrepitev dosegla 100 do 300 odstotkov. Vzrok dviganja cen je v slabem stanju vinogradov v vseh delih države.

— **Državna razstava vina in sadja.** V paviljonih bivše higijenske razstave v Beogradu je bila otvorjena velika državna razstava vina in sadja, ki jo je organizirala Zveza vinogradnikov in sadjarjev iz vseh banovin.

DOPISI

ČRNOMELJ. Ob poplavah v naši banovini sta tudi pri nas Dobljčanka in Lahinja močno narastli, toda škode ni bilo velike. — Volilno gibanje nam je prineslo spet ono staro strankarsko zagrizenost. Zmaga JNS v naši občini pa je kljub vsemu zagotovljena. Ko smo nasprotnikom predlagali skupno listo za skupno delo v občini, so odgovorili, da bodo volili po starem. Stara zagrizenost, ki ji razsodna pamet zaman išče utemeljitve, jih torej še ni minila. V črnemeljskem župnišču se vrše razni sestanki, se tipkajo vabila in od tam prihajajo vsa navodila glede volitev. Če nasprotniki mislijo, da se bo v naši občini ponovno ustvarilo torišče strankarske zagrizenosti in

morda punktaških poizkusov, jim kar odkrito povemo, da bomo storili vse, da se tako početje onemogoči. Da ima vsaka reč svoje meje, bo tudi pokazala na dan volitev večina volilcev.

GORENJI LOGATEC. Priprave za bližajoče se občinske volitve so v teku. Jugoslovenska nacionalna stranka je že vložila svojo kandidatno listo, katere nosilec je vrli župan gorenjelogaški gospod Puppis Miroslav. Lista je že sodno odobrena. Župnik g. Skubic in njegov brat inženjer g. Skubic Jožef sta že v začetku tega tedna predložila sodišču v odobritev svojo listo, ki je pa sodišče ni odobrilo. Kakor se čuje, sta brata Skubica predložila sodišču še drugo kandidatno listo. Ni pa dvoma, da bo nasprotna lista propala na vsej črti, če jo bo sodišče sploh odobrilo. Kandidatno listo župana g. Puppisa podpira ogromna večina tukajšnjega zavednega gorenjelogaškega prebivalstva, ker je sestavljena res po ljudski volji in dajejo tudi v poštev došli kandidatje sami na sebi dovoljno jamstvo, da so za trezno in mirno občinsko gospodarsko politiko. Čeprav je imela nasprotna stranka priliko sestaviti skupno listo, je to odklonila, češ, da ima druga navodila. Mi smo za resno in stvarno delo v občini in odklanjamo strankarsko politiko, ki jo hočejo vnesti med tukajšnje ljudstvo nekateri nasprotniki.

KLADJE PRI ŽIREH. Ze dolgo časa se nismo oglašili. Poljske pridelke smo pospravili. Letina je bolj srednja, le krompirja bo precej in precej imamo tudi gob, ki prinašajo siromašnim ljudem lepe dohodke. Kmet, ki ima zdaj polno drugega dela, seveda ne utegne nabirati gobe. — Zdaj smo pred občinskimi volitvami. Može in fantje, vsi na volišče in glasujte za kandidate naše JNS. Zmagati moramo tudi pri občinskih volitvah, da pokažemo, da smo na svojih mestih. Nasprotniki imajo zdaj mnogo opraviti, ker pač nimajo upanja na zmago. Saj bi pa bilo precej čudno, če bi prišli na krmilo punktaši. 15. t. m. bomo pokazali, da smo v naši občini pametni volilci, ki ne bomo šli na lim nasprotnikom, saj se zavedamo, da bi ne bilo dobro za nas, če bi zmagali nasprotniki sedanje vladavine. Jasno je, da ne bi imeli nasprotniki nikake veljave v Beogradu. — Gospodarske razmere so kakor povsod tudi pri nas slabe. Zdaj na jesen si krajšamo dolge večere z dobrim štivom, kakor ga prinaša tudi «Domovina». Že se počasi nagibamo k zimi, zato se vsi, ki še nimate «Domovine», naročite nanjo!

MALA NEDELJA. Naša združena velika občina obsega celo faro. Sedež občine (pisarna) bo

pri Mali Nedelji v «purgi». Vsi trezno misleči volilci, ki hočejo občini zagotoviti miren gospodarski napredek in razvoj s podporo višjih oblastev, bodo pri občinskih volitvah složno glasovali za državno listo z nosilcem g. Francetom Spindlerjem na čelu. Vsi na volišče za našo listo!

OSELICA V POLJANSKI DOLINI. V naši občini imamo za občinske volitve dve kandidatni listi. Poizkusili smo doseči z nasprotniki eno samo skupno listo, a nasprotniki so to preprečili. Upajo menda, da se povrnejo stari grdi časi. S tem tudi agitirajo in mamijo ljudstvo Pa njihovi upi so prazni. Stari časi klerikalnega paševanja in netenja sovraštva med ljudmi so za zmerom minili. Najžalostnejše je pa to, da so se pognali v to vrvenje duhovniki, katerih poklic je predvsem, med narodom širiti mir in ljubezen. Prepričani pa smo, da bodo volilci v naši občini dali v ogromni večini glasove za našo listo, saj menda vendar ne bodo volili liste, ki bi prav nič ne pomenila niti, če bi zmagala, ker ne bi imela nikake zaslonbe. Ogromna večina volilcev bo v nedeljo 15. t. m. pokazala, da zna trezno misliti in da se ne mara spuščati v politične pustolovščine, od katerih bi jih samo glava bolela. Vsi pokažimo, da smo dobri državljani in zvesti Jugosloveni!

RAČNA. Po dolgem času se spet oglašimo iz našega kraja. Povodenj je te dni spet zajela, koker je že znano, vso Radensko dolino. Hribček Kopanj se je videl kakor majhen otok. Omeniti pa moramo, da smo imeli poplave letos pri nas že drugič.

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. Dosedanja občinska uprava je vršila dolžnost v popolno zadovoljstvo občanov. Minilo je komaj poldrugo leto, odkar je prevzel posle občinske uprave trgovec gospod Anton Križnar. Takoj po prevzemu občine je bila njegova največja skrb poprava občinskih potov, mostov, jarkov in drugega. Posuli in popravili so 48 km občinskih cest, izkopal 12 km obcestnih jarkov in 1780 m dolg jarek za odtok vode, izravnali več obcestnih ovinkov in napravili več kanalizacij. Vse to prepotrebno delo so vršili vso zimo in skoro vse poletje najbolj potrebni brezposelni družinski očetje in delavci. Ubožni odtok občine je razdelil med najsiromašnejše družine tri vagonne koruze in nekaj krompirja. V denarju iz akcije za brezposelne in onemogle se je razdelilo skupaj 16.300 Din. Vsi občani z mirno vestjo lahko rečemo, da se je mnogo storilo v kljub pomanjkanju denarja. Pri bodočih občinskih volitvah bo spet kandidiral naš vrli in splošno priljubljeni

Kranjski biriči se pa motijo, če mislijo, da me bodo na tak nedolžen način spravili v bržon!»

«Stric, stric, vi niste zakupnik lova. Vsakdo, kdor ima lov, mora plačati poštene denarce, sicer bi ne smel streljati. In temu zakupniku vi jemljete divjačino!»

«Zakupniku? Ha, ha, ha! Zakaj pa plača svojo pravico. Če bi je nihče ne plačal, bi lahko vsi streljali po mili volji. Zakupniki imajo pač preveč denarja in nam zavidajo, da bi se tudi mi mastili s slastno pečenko. Le meni verjemi, da drugače ne more biti!»

Rezika je samo odkimavala, stric je pa moдроval dalje:

«Jaz nimam denarja in zato ne morem plačevati lova. Če bi pa imel denar in bi plačal lovske pravice, bi se mi ves svet smejal:

«Mrhač Vencelj je znorel. Najboljši lovec je, pa gre in plačuje tisto, kar mu sam Bog ponuja v zlati prirodi!»

«Stric, vi si pač ustvarjate svoje postave, in to ni prav! Učeni gospodje so določili drugače in tako mora biti!»

«Kaj meni njih postava! Moja postava je priroda sama. Dokler čutim, da mi je naklonjena in dobra, dokler me ne peče vest tu v prsni, vem, da delam prav.»

«Ze zato grešite, ker puščate večkrat divjačino v zankah, da se muči kar po več dni, preden izkrvavi, a blizu večkrat niti ne smete, ker veste, da oprezajo za vami lovski čuvaji.»

Zdaj je Mrhač žalostno odkimal z glavo:

«Morda se včasih res zgodi nesreča, da uboga živalca v mukah pogine. Toda, ali misliš, da se nam godi drugače? Večkrat je že kak divji lovec kje obvisel in umrl od gladu ali pa strmoglavil v prepad. Zato pa drugi še nismo opustili svojega ropodstva in ga nikoli ne bomo. Ej, dekljč moj! Ali tako slabo poznaš svojega strica? Menda ne veš, da rajši dam življenje, kakor pa bi se odpovedal svoji lovski strasti!»

Utihnili je.

Rezika ni več odgovorila. Rada je imela tega svojega orjaškega strica, ki jo je spominjal velikih iz pravljice. Dober je bil, preprost in naraven. Bratove tatvine je vedno obsojal, toda brez divjega lova ni mogel živeti. Trdil je, da je prišel s puško na svet in da bo s puško v roki odšel v večnost.

Ker ni deklica govorila, je po kratkem molku nadaljeval:

«Zadnjič sem ti pripovedoval o stari ciganski babici, ki zna dobro prerokovati. Zdaj taboré cigani med Joštom in Šmarjetno goro. Dobre pol ure imava do ciganskega šotora. Pojdi nočaj z menoj tjekaj! Lepa in jasna noč je. Ciganka naju bo prijazno sprejela, saj mene dobro pozna. Povedala ti bo srečo in zadovoljna boš. Veš, včasih je dobro poslušati takele stare babnice! Marsikaj povedo, o čemer se nam niti ne sanja. Izkušene so, modre in tudi zvijačne, saj znajo slepariti usodo samo in ji izvijači njeno skrivnost!»

«Ne verjamem, da bi starka res kaj vedela. Če bi bila tako modra, bi najprej sebi pričarala srečo.»

«Ne govori tako! Noben padar ne zdravi samega sebe! Noben pesnik ne opeva svoje slave in noben čarovnik ne čara sebi sreče, ker je ne more! Dà, ta ciganska babica res mnogo ve. Še to ve, da je ljubil njeno hčer mlad gozdni čuvaj in jo hotel za ženo in da sem bil tisti čuvaj jaz, ki tedaj nisem bil tak kosmat divjak, kakor sem danes. Breški graščak je imel res dobro srce, bil je plemenitaš tudi po sreč! Pomagal mi je in me sprejel za lovskega pomočnika. Če bi bil jaz ostal pameten, bi bil še danes lovski čuvaj in človek z dobrim imenom in z možnjo pošteno prihranjenega denarja. Pa je hotela sreča drugače. Pravijo, da človek obrača, a Bog obrne, jaz pa pravim, da večkrat usoda sama obrne. Je že taka njegova volja. Zagledal sem se v tisto ciganko. Kar blaznel sem. Vedno sem lazil za njo in jo hotel za ženo, čeprav mi je graščak branil. Hotel me je obdržati v službi, čeprav bi bil poročil ciganko. Mladenka je pa bila drugačna kakor jaz. E, ciganska kri je iz Egipta in še zdaj se ni ohladila. Samo ognjeni sok se pretaka tem ljudem po žilah, tako ti povem. Vse je bilo že domenjeno in pripravljeno, da se vzameva. Smleški župnik se je jezil in obotavljaj, a kaj je hotel, ko je spoznal, da je moja ljubezen silnejša od njegove volje! Kako hitro se je izpolnilo njegovo prerokovanje, ko mi je zažugal: «Cigan je cigan! To si zapomni! Niso slabi ti ljudje, a pri njih

Jjeni župan gosp. Anton Križnar, kateremu bomo radi oddali glasove.

GUŠTANJ. Imamo dve kandidatni listi. Nosilec ene je g. Franjo Mrkva, druge pa g. Dominik Kotnik. Na Kotnikovi listi so združeni klerikalci in marksisti ali po domače črni in rdeči, ki so si sicer bili zaradi narodnih, posebno pa verskih ozirov vedno močno navzkriž. Ker se boji črnordeča zveza priti s pravim imenom na dan, se imenuje kmečko-delavsko gospodarski blok. Ker so kmetje in večji del delavcev in obrtnikov združeni na Mrkvovi listi, bomo glede Kotnikove liste le vprašali, ali je to res gospodarski blok. Z bogve kakšnim dobrim občinskim gospodarstvom se pa kandidati Kotnikove liste, bivši občinski funkcionarji, ne morejo pohvaliti. Resnično kmečko-delavsko-obrtniška lista je Mrkvova; da bo ta lista tudi dobro in pravično gospodarila, za to jamčijo nje nosilec g. Mrkva in kandidati na njej. Glasovali bomo za Franja Mrkvo!

PONIKVA OB JUŽNI ŽELEZNICI. Edina občinska kandidatna lista z nosilcem, vrlim dosedanjim županom g. Štorom Antonom, je bila te dni potrjena. Vrli Slomškovi rojaki naj bodo zgled vsem drugim rojakom volilcem, ker so se izrekli enodušno za politiko narodne sloge in skupnega dela v blagor občine in države.

SV. BARBARA V HALOZAH. Za občinske volitve se je pri nas razvila živahna agitacija. Delalo se je na to, da se sestavi skupna lista. Po dolgem boju se je to tudi doseglo, a se je spel izjalovilo. K temu je največ pripomogel naš novi g. župnik, ki se doslej sicer ni vmešaval v politiko, a zdaj je postal naenkrat tako živahen. G. župnik, ali je to potrebno? Ali verjamete, da morda s tem branite vero? Gotovo ne verjamete. Ali bi ne bilo lepo, tako pristržno lepo, če bi se duhovnik držal le svojega poklica, a te-le posvetne reči, ki se njega malo tičejo, prepustil kar nam. Pametni volilci, ki so dobri Jugoslovenci, bodo volili le listo Jugoslovenske nacionalne stranke, ker tudi vedo, da bodo le taki odbori kaj pomenili, ki bodo imeli zaslombo v vladavini.

VELIKA NEDELJA. Volilno gibanje je v polnem teku. Imamo kar dve listi. Sestaviti pa so nameravali baje še tretjo, toda ni bilo za njo dovolj «adutov» na razpolago. Kakor pripovedujejo, je prišel neki mogočen človek v sosedno Trgovišče s pozivom, polnim odločne volje: «Pošljite nam dol štiri klerikalce!» Kaj je hotel dotični gospod z njimi in kaj jim je poznéje na uho pošepetal, nam ni znano. Prepričani smo, da se je tisti gospod, odnosno njegov vodja, ki ga je poslal, malo zmotil. Imel je gotovo namen, poklicati štiri nacionaliste.

Naročnik!

»Ko prečitaš današnje „Domovino“, jo daj prečitati še sosedu ali znancu! Naj roma iz rok v roke! Ti sam pa stori svojo narodno dolžnost: pridobi vse sorodnike, znance in prijatelje, da bodo v nedeljo s Teboj vred volili listo Jugoslovenske nacionalne stranke!

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljevo potovanje po Balkanu.** V preteklem mesecu se je vršila konferenca Male antante v Sinaji in je naš kraljevski par ob tej priliki obiskal rumunskega. Iz Sinaje sta Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija potovala dalje na Balkan in se ustavila v Varni, kjer sta bila prisrčno sprejeta od bolgarskega kralja Borisa in kraljice Ivane. Temu, v kratkem času že drugemu sestanku jugoslovenskih vladarjev pripisujejo velik pomen, češ, da bo to zelo zblížalo obe državi. Iz Varne se je napotil naš kraljevski par z rušilcem «Dubrovni-

kom» v Carigrad, kjer se je Nj. Vel. kralj Aleksander sestal s predsednikom turške republike Mustafom Kemalom pašo, s katerim je imel zelo dolg razgovor. Sprejem našega kraljevskega para v Carigradu je bil izredno prisrčen. Iz Turčije je potoval naš kraljevski par v Grčijo na otok Krk, kjer jima je bil enako pripravljen sijajen sprejem. Kralj in kraljica sta na Krku obiskala grobove srbskih vojakov iz svetovne vojne in počastila njihov spomin. Tuji tisk se mnogo bavi s potovanjem našega vladarja po Balkanu in mu pripisuje velik pomen glede na tesnejše sodelovanje balkanskih držav. Sofijska poluradna «La Bulgarie» pravi, da se bo v kratkem vršil skupen sestanek jugoslovenskega, bolgarskega in rumunskega vladarja.

prevladuje prirodno čuvstvo, ki je močnejše kakor vse drugo. Brez potepanja ne morejo živeti. Zato bodi pameten, da se ne boš enkrat kesal!

Prav je imel! Niti za zakon se mi ni bilo treba kesati, kajti tale babica je prišla zvečer pred poroko k meni in mi sporočila, da je njena hči pobegnila z mladim ciganom čez hribe in doline, ker ne mara pričeti rednega življenja. Pograbila me je divja jeza. Zarjul sem kakor zver. Hotel sem pograbit njeno mater in jo treščiti ob zid kakor mlado ščene, kajti nekaj laskati se mi je pričela in zagabila se mi je. No, prevladala je vendar pamet, da ji nisem storil zlega. Kesneje se mi je večkrat zdelo tisto obnašanje stare ciganke sumljivo, a kaj vem, čemu se mi je tedaj tako laskala. No, zgodilo se je, da je poroka odpadla. Župnik se je oddahnil, gospodar je bil zadovoljen, ker je upal, da bom kmalu pozabil in si izbral kako kmečko dekle. Pa ni bilo tako! Meni se je kar zdelo, da bom ostal samec, saj sem izgubil potem vsako veselje do ženitve. Tudi njena ciganska mati mi je tako prerokovala. Ne vem, kakšen vrag je bil v tisti moji eigančici. Kjer sem hodil, sem vedno sanjal o nji. Nikoli je nisem pozabil, čeprav sem vedel, da je za mene izgubljena. Nocoj bi pa rad spet šel tja, da bi izvedel, kaj je z mojo ciganko, ki jih ima zdaj že nad trideset in je pač že starikava, saj se ciganke tako hitro starajo. Tedaj je bila stara šele 16 let. Dà, dà, že pet in trideset jih mora imeti, kajti od tedaj je poteklo že dvajset let. Večkrat po-

iščem njeno mater in jo povprašam o dekletu, ki ga ne bom pozabil vse življenje.»

Rezika je zamišljena poslušala stričevo pripovedovanje. Ko je nehal, ga je sočutno pogledala:

«Pa pojdiva tja, morda mi bo res kaj dobrega svetovala.»

Spomnila se je svojega fanta in nekam tesno ji je postalo okoli srca. Kaj ji bo rekla stara ciganka? Ali ji je fant zvest in jo res ljubi? Dolej je bila o tem prepričana v svoji notranjosti. A kaj, če se vara in ji starka odpre oči? Ne, to ni mogoče! Starka bo lagala, če bo govorila drugače! Ona, Rezika, ji ne bo verjela.

A kaj, če bo res, kar bo ciganka prerokovala? Tudi Rezika sama je dokaj vražasta, čeprav tega ne pokaže. Med nebom in zemljo je pač mnogo skrivnostnega. Morda res nekateri ljudje jasneje vidijo in slutijo marsikaj, kar je drugim zapečaten s sedmimi pečati. Morda zna ciganka res čitati na dlani človeško usodo.

Počasi sta se odpravila. Rezika je skrbno zaklenila kočo.

Mesečina ju je objela in ju zapredla v svojo blestečo pajčevino. Drevje je skrivnostno šepetalo. Sence so sprejele nočna popotnika in ju omotalo v svojo temino.

Venclju se je zazdelo, da je noč vedno jasnejša in lepša, da je na nebu vedno več zvezd in sijaja. Spomnil se je tiste noči svoje ljubezni, ko

Od bolečine k ugodju

Danes se lahko iznebite vsakršnih bolečin, bodisi ušesnih, zobnih, neuralgije ali bolečin povzročenih od prehlada. Aspirin tablete jih odpravijo. Njih zaščitni znak je Bayerjev križ. Brez skrbi vzemite! Ne škodijo Vam!

ASPIRIN

BAYER

V Jugoslaviji: Zagreb, Gajeva 32.
Oglas je registr. pod št. 3407 od 1. III. 1933.

* **Kralj za poplavljenec.** V torek je Nj. Vel. kralj v dolgi avdijenci sprejel ministra g. dr. Kramerja in ga povpraševal o podrobnostih poplavne nesreče v Sloveniji. Ob koncu je kralj sporočil ministru g. dr. Kramerju, da je iz svojih sredstev nakazal veliko vsoto kot svoj prispevek za omiljenje bede onih, ki so bili oč poplav neposredno prizadeti. Gosp. minister Kramer se je ginjen zahvalil Nj. Vel. kralju za ta velikodušni dar.

* **Novih 100.000 Din za poplavljenec.** Banska uprava je kot nadaljnjo pomoč za poškodovance po zadnjih poplavah določila znesek 100.000 Din iz bednostnega sklada, ki se je ustanovil pri dravski banovini za proračunsko leto 1933./1934.

je mladi ciganki ponudil roko in srce. Prav tako noč je bila. Potapljala sta se v mesečino in sanjala. On, dà, on je sanjal, a ona? Mar ni bila v mislih pri svojem eiganu?

Trenutek je postalo divjemu lovcu čudovito mehko in toplo okoli srca, kakor bi bil srečal svojo mladost, v katero se je polagoma potapljaj skozi sence in mesečino.

Predramil ga je krik sove.

«Ženi se, samec je!» je ugotavljal stric in se hripavo zasmel.

«Dà, tudi živali se ženijo in so srečne! Mladiče imajo in lepo žive v družini, dokler rod ne dorase.»

In potem premišlja, zakaj je moral on ostati sam kakor drevo sredi planjave. Še poganjajo sile, še je močan kakor hrast, a vse to mora ostati v njem.

Potem se je spomnil, da je samota včasih tudi lepa. Koliko je preživel sam v hosti in na polju in na gorah.

Mladenka se je zagledala v zvezde, ki so sijale nad hosto kakor biseri na modrem plašču. Molče je včasih pogledala strica, ki je bil zatopljen v svoje spomine.

Iz rakovškega mlina se je začulo ropotanje. «Rakovški melje. Kako je ta človek prident!» se je oglasilo dekle.

Stric se je predramil:

(Dalje prihodnjič.)

Znesek je razdeljen takole: za nabavo gradbenega materiala pri obnavljanju stanovanjskih zgradb v Strugah 65.000 Din in sreskim načelstvom v Gornjem gradu 10.000 Din, v Brežicah 5000 Din, v Laškem 5000 Din, v Litiji 5000 Din in v Logatcu 10.000 Din.

* **Izpremembe pri upravnem sodišču.** Na predlog ministra pravde so upokojeni predsednik upravnega sodišča v Celju dr. Ivan Vrtačnik in sodnika upravnega sodišča v Celju dr. Henrik Steska in dr. Ivan Likar. Za predsednika upravnega sodišča v Celju je imenovan dosedanji predsednik upravnega sodišča v Sarajevu dr. Ferdo Prenj, za sodnika upravnega sodišča v Celju pa dosedanji sodnik upravnega sodišča v Sarajevu dr. Anton Kržišnik.

* **Denar za regulacijo Ljubljane.** Iz dohodkov Poštne hranilnice je bil odobren znesek šest milijonov dinarjev za nadaljevanje regulacijskih del v Ljubljani.

Dva litra vina ali krasen roman dobite za 20 Din.

V zalogi je še nekaj izvodov nepozabnega romana

Prokletstvo ljubezni

ki se mu je cena znižala tako, da dobite pri upravi «Slovenskega Naroda», Ljubljana, dve nad 700 strani obsegajoči broširani knjigi za 20 Din, v platno vezan roman v eni knjigi pa za 40 Din. (Po pošti 3 Din več.)

* **60letnica petrovške šole.** Narodna šola v Petrovčah je proslavila v nedeljo 60letnico obstoja s svečano prireditvijo. Iz skromne dvorazrednice se je šola v teku časa razširila v sedanjo šestrazrednico z eno vzporednico. Na šoli deluje samo narodno učiteljstvo, ki se tudi izven nje marljivo udejstvuje v narodnih in gospodarskih društvih.

* **Vozni promet čez Kolpo je zopet omogočen.** Ker so pred kratkim pričeli graditi nov most čez Kolpo pri Metliki, so morali najprej porušiti starega, ker novega grade na istem mestu. Zaradi tega je bil prekinjen vozní promet na glavni državni cesti Metlika—Karlovac. Zgraditi so morali začasen most, ki je zdaj dovršen, in tako je spet omogočen vozní promet čez Kolpo. Delo na novem železnobetonskem mostu prav hitro napreduje.

* **Nova huda poplava v celjski kotlini.** V deževni noči na torek je Savinja s pritoki spet močno narasla. V celjski kotlini se je dvignila za tri metre in poplavila del Celja in okolice. Pod vodo so bile spet Petrovče in na več mestih državna cesta Celje—Vransko. Hudo so trpele obrambne naprave po mostovih čez Savinjo pri St. Petru in Polzeli. Pri Gornjem gradu je voda odnesla dve brvi. Po narasli Savinji so v forek ves dan plavali hlodi, debla in drevesa. K sreči je v torek podnevi prenehalo deževati in so vode spet upadle.

* **Tečaj za odrasle harmonikarje (ženske in moške).** Na splošno željo se v naslednjih dneh v Ljubljani prične tečaj za odrasle harmonikarje. Pouk bo obsegal glasbeno teorijo in igranje od prvega začetka na harmoniki (dvovrstni, trivrstni, navadni kromatični in piano-akordeon). Poleg igranja posameznikov se bo gojilo tudi igranje v zboru (orkestru), ki je že povsod našlo lep odziv, tako da bomo razen orkestra mladih harmonikarjev imeli tudi orkester odraslih. Pouk, ki ga bo vodil odlični glasbeni strokovnjak, se bo vršil v skupinah najceneje. Poleg doslej prijavljenih se sprejme še nekaj novih gojencev. Prijave do vstetega 15. t. m. na Bleiweisovi cesti 21 od 10. do pol 14.

* **Tri gospodarska poslopja žrtve ognja.** V eni zadnjih noči je prebudil velik ogenj prebivalce Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Goreti je začelo v skednju posestnika Martina Eberla, ki prebiva v Mariboru, medtem ko uživata posestvo kot užit-

karja Jakob in Lucija Eberlova. Ogenj je uničil zgradbo, ki je bila krita s slamo, dalje leseno kolarnico in svinjake. Zgorelo je v poslopju 25 metrskih stotov sena, 8 metrskih stotov slame, več vozov, skoro vsi poljski pridelki in okoli 100 kg težka svinja. Ogenj se je kmalu prenesel na sosednje poslopje posestnika Smolnikarja Jožefa, kjer je prav tako uničil z opeko krit hlev. Dalje je zgorela tudi kolarnica s 120 stoti sena, 20 stoti slame, poljskim orodjem, 5 svinjami in 40 kološmi. Ko ognja niso mogli takoj udušiti, ker je bilo na kraju nesreče le domače gasilno društvo, se je vnel še skedenj posestnika Antona Pulka in lesena kolarnica. V tem poslopju je zgorelo sto stotov sena, 40 stotov slame, več vozov in poljsko orodje. Vsa škoda je le delno krita z zavarovalnino. Kako je začelo goreti, je neznano.

ZAMUDNIM NAROČNIKOM

Še vedno je nekaj naročnikov, ki pozabljajo, da je njihova častna dolžnost redno plačevanje naročnine.

Tako neznatna je naročnina za «Domovino», da jo zmore prav vsakdo. Zadovoljni ste z «Domovino», saj vas vse leto obvešča o najvažnejših dogodkih, poučuje in zabava,

a vse to le za letnih 36 dinarjev.

Zato je vse graje vredno, da so nekateri naročniki nehvaležni in ne poravnajo tega neznatnega zneska.

«Domovina» zahteva od naročnikov le toliko, da pokrije svoje stroške.

saj ji ne gre za dobiček, nego le za to, da nudi svojim prijateljem in prijateljicam mnogo koristnega in zabavnega. «Domovina» stori svojo dolžnost, zato morate tudi njeni prijatelji vršiti nasproti njej brez oklevanja in počakovanja svoje obveznosti.

Somišljeniki, pomagajte povsod širiti «Domovino» in opominajte naročnike, naj vsi smatrajo redno plačevanje naročnine za častno dolžnost.

Naročniki naj se s plačilom podvzajajo, ker so to zadnje položnice v tem letu; ne nameravamo jih namreč več poslati, ker smo letos prav na položnicah, ki smo jih zaradi zamudnikov pošiljali skoro vsaka dva meseca, že preveč izdali. Ker stopamo v zadnje četrtletje, je že skrajni čas, da store naročniki vsi do zadnjega svojo dolžnost, da jim ne ustavimo lista. Med vsemi, ki so nam zvesti, še velja in mora veljati naše staro geslo: «Domovina» za naročnika, naročnik za «Domovino».

* **Samomor.** Te dni si je končal v Sovodnji življenje podpreglednik finančne kontrole Janko Oražem. Pokojnik je štel okrog 35 let, doma je bil iz Mengša. V Gorenji vasi je služboval več let, nato je bil premeščen v Dalmacijo, a nedavno spet na mejo v Poljansko dolino. Oženjen je bil šele tri mesece. Pokojnik je bil v službi zelo vreden in marljiv in zato je njegova nenadna smrt, ki je bila posledica neozdravljive živčne bolezní, vzbudila splošno sočutje.

* **Smrt polkovnika Potočnika na lovu.** V nedeljo je šla večja družba na lov v Kokro, kjer ima starološki industrijec g. Dolenc lovišče. Med povabljenec je bil tudi polkovnik g. Karel Potočnik iz Škofje Loke, po rodu iz Kranja. Gospodje so zavzeli v prvih jutrnjih urah svoja stajališča v lovišču blizu tako zvanega korita. Bilo je malo po 9., ko je odjeknil strel. G. Potočnik je pogodil lepega gamza, ki je napravil nekaj skokov in se prevalil mrtev preko skale. Na strel je prihitel k polkovniku lovec Černic in ga še vprašal, ali je kaj zadel. Na njegovo pritrdilo je hitel Černic za gamzom in ga res našel. Medtem se je oddaljil g. Potočnik nekaj korakov od svojega stajališča, kjer je pustil puško in nahrbtnik. Ni minilo pet minut, ko se je lovec vrnil, toda polkovnika ni bilo nikjer. Pa ga ni dolgo iskal. Nezavestnega je

našel sredi goščave v svoje največje presenečenje in grozo. Černic se za lov ni več zmenil in je pričel z glasnimi klici opozarjati ostalo družbo na nesrečo. Vsi so hiteli h g. Potočniku, da bi mu morda še pomagali. Polne tri ure so se trudili z umetnim dihanjem, nato so brž poslali na Dolenčevo žago v Kokro po nosilnice in ga prenesli v dolino, poslali so po zdravniško pomoč v Kranj, nato pa so ga, še vedno v dobri veri, da se mu bo dalo pomagati, prepeljali v Staro Loko v Dolenčev grad na stanovanje. Toda vse prizadevanje je bilo zaman. Potočnik je izdihnil zadet od srčne kapi. Pokojnika, ki je bil splošno priljubljen, ohranimo v nepozabnem spominu, njegovi žalujoči soprogi pa iskreno sožalje!

* **Smrt pod vlakom.** Nedavno se je pripetila tik pred postajo na Jesenicah železniška nesreča, katere žrtev je postal 26letni sin tovarniškega delavca Franc Jekovec z Jesenic-Save. Jekovec je bil že dalje časa brez službe in je bil podvržen božjastnim napadom. Domnevajo, da je strašno smrt zakrivil tak napad.

* **Skladišče stolov v plamenih.** V eni zadnjih noči, kmalu po 24. uri, je začelo goreti skladišče stolov in lesa pri stolarni g. Alojzija Luglia v Borovnici. Skladišče stoji k sreči precej na samem in v bližini potoka Borovniščiće. Tako sta bili gašenje in omejevanje požara zelo olajšani, zlasti še, ker so bili vrti domači gasilci zelo hitro na kraju nesreče. Prav tako tudi gasilci z Brega. Vzrok požara ni znan.

* **Zopet peklenski stroj pri Zagrebu.** Na železniški progi Zagreb—Zidani most je 6. t. m. eksplodiral peklenski stroj med železniškima postajama Podsusedom in Zaprešičem. Položen je bil med železniškim pragom in tračnico. Eksplozija je nastala v trenutku, ko je privozil tovorni vlak 666. Lokomotiva pa je bila le neznatno poškodovana in je mogla nadaljevati vožnjo. Človeških žrtev ni. Po najdenih ostankih se more presoditi, da je bil peklenski stroj v pločevinasti skatli. Uvedena je preiskava.

* **Požar v Senčaku.** Te dni zvečer je nastal ogenj v Senčaku v vinogradniškem poslopju, lasti posestnika Franca Petka. Ogenj je s slamo krito poslopje popolnoma uničil. Razen tega je zgorelo okoli 500 kg sena in stiskalnica z vso vinsko posodo. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

* **Samomor mladega dijaka.** Nedavno se je ustrelil na svojem domu v Črni pri Prevaljah devetnajstletni dijak mariborskega učiteljskega Herman Konič zaradi nekkih zadev, ki so v zvezi z njegovim študijem. Zapustil je tudi poslovilno pismo, v katerem navaja vzroke svoje samovoljne smrti. Od svojih sošolcev se je v soboto poslovil z izjavo, da se ne vrne več in da jim želi srečno življenje. Pokojnik je bil dober in nadarjen dijak, čutil pa se je kljub priljubljenosti, kt jo je užival med svojimi sošolci, zelo osamljenega. Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

* **Žrtev fantovske podivjanosti.** V neki vinski kleti v Sakušaku, občina Št. Andraž v Slovenskih goricah, se je zbrala v nedeljo večja družba fantov, ki so popivali. Fantje so bili kmalu omamljeni od šmarničnega strupa. Prišlo je do prepira in nekdo je s puško ustrelil v zrak. Fantje so šli iz kleti na prosto in so se še dalje prepirali. Posestniški sin Jožef Muzek iz Smolincev je nenadno potegnil samokres, ga naperil proti posestniškemu sinu Antonu Kovaču in sprožil. Strel je nesrečnega fanta zadel v trebuh, da je kmalu izdihnil. Tedaj so se fantje razbežali. Orožniki so Muzka aretirali in odvedli v ptujske sodne zapore.

* **Smrt zaradi zastrupljenja s plinom.** V ponedeljek zjutraj so našli 21letnega, pri svojih starših na Deckovem trgu 2 v Celju stanujočega instalaterskega pomočnika Leopolda Inkreta na tleh v kuhinji mrtvega. Smrt je nastopila zaradi zastrupljenja s svetilnim plinom. Inkret je bil v nedeljo v družbi. Bil je dobre volje in kmalu po polnoči se je vrnil domov. V kuhinji si je vzel iz omare košček perutnine, obenem pa je najbrž odprl plinski kuhalnik, da bi se segrel kavo, kakor je delal navadno, če je prišel pozneje domov.

Očividno je pozabil prižgati plin, ki je vrel iz cevi, ga kmalu omamilo in povzročilo smrt. Pojavilo se se govoricu o samomoru, ki so pa brez podlage. Pokojnik je bil marljiv, varčen in priljubljen mladenič. Bil je navdušen Sokol in izvrsten smučar.

* **«Ljudska samopomoč», registrirana pomožna blagajna v Mariboru**, je imela v nedelje 8. oktobra 1933. svoj drugi izredni občni zbor, na katerem je bil sprejet tudi § 17. (Prehodne določbe) novih pravil z znatno znižanimi mesečnimi prispevki.

* **Po štirih mesecih rešena zagonetka**. Zjutraj 20. maja letos je zapustil Ignacij Črešnar svoj dom in se ni več vrnil domov. Črešnar je svoje lepo posestvo na Resniku, obsegajoče 30 oralov, kakor vdovec obdeloval s pomočjo enega svojih sinov. Bil je znan kot skrajno varčen človek. Denarja je nosil vedno večji znesek pri sebi, in sicer ga je imel zasitega v suknjiču. Precejšnjo vsoto pa je imel spravljeno v hranilnici in morda nekaj tudi pri kaki zaupni privatni osebi. Ko se 20. maja ni več vrnil domov, so se razširile najrazličnejše vesti. V glavnem so bili domačini edin v tem, da je nekdo Ignacija Črešnarja napadel, ubil in nato oropal. Te govorice so celo povzročile dva kazenska procesa zaradi žaljenja časti, ko so si nekateri drugi drugim očitali roparski umor. Kakor pa se je zdaj pokazalo, ni bilo na teh vesteh nič resničnega. Ko je pred nekaj dnevi nabiral v Črešnarjevem gozdu sosedov sin Bernik v bližini znanega Bernikovega križa, kakih 40 korakov pod markirano potjo, ki drži na Resnik in dalje na Roglo, na strmini med redkimi smrekami gobe, je naletel na okostje, pokrito s preperelimi cunjami, iz katerih je Bernik takoj spoznal obleko Ignacija Črešnarja. Prihiteli so sorodniki in so ugotovili, da je to res truplo Ignacija Črešnarja. Na lice mesta je takoj prišla orožniška patrulja in nekaj ur nato sodna komisija z zvedencema zdravnikoma iz Konjic, ki sta po pregledu okostja podala svoje mnenje, da je Ignacija Črešnarja, ki je bil štel 74 let, v njegovem gozdu zadela srčna ali možganska kap, zaradi katere je padel na tla in tam mrtev obležal. Od trupla je ostalo samo golo okostje, ki se je takoj sesulo pri preiskavi. Iz preperle obleke so dobili zavito hranilno knjižico in v njej premočene stodinarske bankovce, po številu kakih 12 do 15, kar se bo moglo točno ugotoviti šele, ko se papir popolnoma posuši. Okostje so sorodniki takoj po pregledu spravili v že pripravljeno krsto in odnesli na Črešnarjev dom. Tako se je po več mesecih rešila zagonetka, ki je povzročala mnogo razburjenja in strahu na našem mirnem Pohorju.

* **Nevarna vlomilska tolpa**. V občinah Slivnici in Dobju se je pojavila v zadnjem času roparska tolpa kakih deset oseb, ki strahuje tamošnje prebivalce in je zagrešila že celo vrsto zločinov. Tako so zločinci v ponedeljek 2. t. m. okrog 3. zjutraj vlomili v ledenico trgovca Emila Grasellija v Slivnici ter odnesli 40 kg slanine in zaboj piva. Nato so se ves dan skrivali v gozdu blizu Vrečkove gostilne v Jezercih, okrog 21. pa so se napotili k hiši posestnika Karla Mahmeta v Jezercih in pokradli perilo, ki se je sušilo pred hišo. Obiskali so še kovačnico Mihe Lončarja v isti vasi in odnesli razno orodje, med tem tudi sekire. S tem orodjem so vdrli v klet posestnika Jožeta Kranjca ter mu izpili in odnesli nekaj pijače. Kranjčev rejnec Konrad Hladin, ki je spal na skednju, se je od ropota, ki so ga povzročili vlomilci, zbudil, pograbil je lovsko puško, ki jo je imel na skednju, in šel k vratom. Vlomilci pa so skočili k vratom in jih tiščali, da bi Hladin ne mogel ven. Naposled je Hladinu uspelo odpreti vrata. Nameril je svojo puško, sprožil in zadel onega vlomilca. Neznanci so pobegnili in so med potjo izgubili dva klobuka in čepico. Pri kovaču Čadežu so vzeli voziček, naložili ranjenca in ga odpeljali v bližnji gozd, voziček pa so nato vrgli v neki jarek. Okrog 23.30 se je vračalo več ljudi iz Púšnikovega mlina v Dobju, kjer so kožuhali. Med njimi je bil tudi posestnikov sin Ivan Gračner iz Jezerc, ki se je vozil v večji razdalji pred ostalimi s kolesom, Na bano-

vinški cesti blizu gostilne Martina Gučka je Gračnerja ustavilo okrog deset moških, ki so imeli na sebi nahrbtnike. Eden izmed njih je zaklical: «Pucaj!» Drugi pa je dejal, naj ne streljajo. Začulo se je še enkrat povelje: «Pucaj!» V tem je že počil strel. Krogla je zadela Gračnerja v levi bok, šla skozi želodec in obtičala v levem boku. Ker se Gračner ni takoj zgrudil, je pristopil eden izmed roparjev in ga udaril z vso silo po glavi, da se je Gračner onezavestil. V tem so prišli po cesti Gračnerjevi znanci, zaradi česar so napadalci pobegnili. Gračnerja so prepeljali takoj v celjsko bolnišnico, kjer je bil v torek zjutraj operiran. Orožništvo z vso vneto zasleduje drzno razbojniško tolpo. Pričakovati je, da bodo zločinci kmalu izsledeni. Prebivalstva se je zaradi teh zločinov polastilo veliko razburjenje.

* **Pred razpravo proti morilecema bratoma Malijema**. Razprava proti bratoma Andreju in Antonu Malijema in Mici Golmajerjevi, za katero vlada veliko zanimanje, se bo pričela v sredo 25. t. m. pri novomeškem okrožnem sodišču. Za poslušanje razprave se je doslej priglasilo veliko število Gorenjcev iz okolice Tržiča, še večje število pa iz St. Vida pri Stični, kjer je bil izvršen grozni umor Malijeve žene Amalije. Vendar vsi radovedneži ne bodo prišli na svoj račun, ker je v veliki razpravni dvorani prostora le za 180 ljudi.

* **Uboj**. Prejšnjo nedeljo zvečer je prispel 33letni posestnik Ivan Čebek iz Zakla na svojem vozu v družbi posestnika Gajška Alojža in posestniškega sina Širovnika Janeza iz Slavšičine na dvorišče Mavčičeve gostilne v Novi cerkvi. Ko je bil Čebek zaposlen z izpreganjem, je pristopil k njemu Širovnik ter ga hotel udariti s kolom. Čebek je pa zbežal, a Širovnik ga je zasledoval na begu, ga dohitel, vrgel na tla ter ga na tleh ležečega začel obdelovati z nožem. Prizadejal mu je pet hudih ran ter ga pustil vsega v krvi ležati na tleh. Prišedši nazaj k vozu se je tudi dejansko lotil Gajška, ki pa mu je ušel. Čebek je bil prepeljan v ptujsko bolnišnico, kjer je umrl. Širovnik je bil aretiran in priveden v ptujske zapore.

* **Pri poskusu tatvine ustreljen v hrbet**. Neki posestnik v Babni reki pri Sv. Štefanu pri Šmarju je 28. septembra popoldne ustrelil 48letnega dninarja Martina Zupeta z lovsko puško v hrbet. Bilo je to takole: Zupet in trije mladoletni fantje so hoteli izvršiti tatvino pri omenjenem posestniku. Zupet se je splazil v sobo, odkoder je hotel dati znamenje svojim trem pajdašem, ki so čakali pred hišo. Posestnik pa je še pravočasno zalotil Zupeta v sobi. Ko se je Zupet pognal v beg, je posestnik pograbil svojo lovsko puško, ustrelil za bežečim Zupetom in ga zadel v hrbet. Zupeta so prepeljali v celjsko bolnišnico. Dva Zupetova pajdaša je aretirala policija v Celju, tretji pa je pobegnil.

* **Smola kranjskih vlomilcev**. Orožniške poizvedbe odrzni, dobro organizirani vlomilski družbi, ki je bila nedavno razkrinkana v Kranju, so končane. Tudi zasliševanje obtožencev pri sreskem sodišču v Kranju je zaključeno ter so bili spisi poslani okrožnemu sodišču v Ljubljano. V ljubljanske zapore sta bila najprej poslana dva člana družbe, in sicer Jože Ahačič in France Meglič. Ostali člani, osem po številu, so bili v preteklem tednu še v kranjskih zaporih, zdaj so pa menda že tudi v Ljubljani. Deveti tat je orožnikom pobegnil in ga še zasledujejo. Imena omenjenih osmih vlomilcev so: 20letni brezposelni kolar Karel Ahačič, Viktor Markelj in njegov brat Janez, čevljar Ciril Triller, tkalec Gabrijel Masten, Filip Strojar in drugi. Orožniki še iščejo Albina Šmida iz Sele. Vlomilska družba je imela v načrtih večje vlome, ki jih pa ni izvršila, ker so kranjski orožniki vso tolpo še pravočasno polovili.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE
od 15. do 22. t. m.

V nedeljo, 15. t. m.: ob 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Lojze Vrhovec); 9.00: versko predavanje (dr. Gvidon Rant); 9.30: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 10.00: pre-

davanje za delavce; 10.30: arije in dueti iz opere «Traviata» (gdč. Dragica Sokova in gosp. Jože Gostič, s spremljevanjem radijskega orkestra); 11.30: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, plošče; 16.00: kmetijska ura (g. Jamnik); 16.30: šamospevi g. Marijana Rusa; 17.15: Magistrov šrameltrio; 20.00: prenos operete iz Ljubljane, vmes čas in poročila; 23.00: konec.

V ponedeljek, 16. t. m.: ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: gospodinjstva ura (gobe in njih priprava in konserviranje (gospa Svetlova); 18.30: pesa, sirovina za sladkor (prof. Pengov); 19.00: plošče; 19.30: radijski orkester; 20.30: prenos opere «Fausta» iz Beograda, vmes čas in poročila; 23.00: konec.

V torek, 17. t. m.: ob 11.15: šolska ura (zdravstveno predavanje); 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00 čas, plošče; 18.00: otroški kotiček (Manica Komanova); 18.30: plošče; 19.00: francosčina (prof. Prezelj); 19.30: položaj Slovencev ob vstopu v leto 1848. (Dostal); 20.00: radijski orkester (plesna glasba); 20.45: slovenske narodne pesmi v ženskem tercetu s spremljevanjem kitare (sestre Bogatajeve), vmes harmonika solo (g. Stanko); 21.30: čas, poročila; 21.45: radijski jazz; 22.30: angleške plošče; 23.00 konec.

V sredo, 18. t. m.: ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: religija pri prvobitnih narodih (Fran Terseglav); 19.30: literarna ura, novejši francoski romani (Miran Jarc); 20.00: pevski koncert Julija Betetta; 20.45: klavirski koncert Čerepnjina, vmes radijski orkester; 22.00: čas, poročila, radijski jazz; 23.00: konec.

V četrtek, 19. t. m.: ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: otrok in učenje (Marija Kmetova); 18.30: pogovor s poslušalci (prof. Prezelj); 19.00: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: plošče po željah poslušalcev; 20.00: glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar), ilustrirano z radijskim orkestrom; 20.45: klavirska harmonika (g. Breznik mlajši); 21.15: pevski koncert Zorke Levičnikove; 21.45: čas, poročila; 22.00: radijski orkester; 23.00: konec.

V petek, 20. t. m.: ob 11.15: šolska ura (pot gline do kamenite posode; Žabkar); 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče; 18.30: kulturno predavanje; 19.00: sokolstvo; 19.30: izleti za nedeljo; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, radijski jazz; 23.00: konec.

V soboto, 21. t. m.: ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje (prof. Šest); 19.00: ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos iz Uniona (koncert Trboveljskih slavčkov, pevskega zbora Trboveljskega zvona in pianista Cirila Ličarja); 22.00: čas, poročila, plošče; 23.00: konec.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VOLILNI VRVEŽ V CERKNIŠKI DOLINI.

Cerknica, oktobra.

Volilno gibanje v logaškem srezu je v razmahu. Državno in narodno zavedno prebivalstvo naših obmejnih občin se povsod zbira pod nemadeževano zastavo JNS ter hoče s tem dokazati, da so prav obmejne občine neprenaglijive trdnjave narodne in državne misli. Vsem punktašem, godrnjačem in nepomirljivim pripadnikom bivše SLS pa prebivalstvo odločno kliče: **Roke proč od naše meje! V naših občinskih zastopih ni prostora za vaše protinarodno in protidržavno ravnanje!**

V vseh občinah našega sreza so že vložene kandidatne liste JNS. Skupen nastop, ki so ga naši ljudje ponudili nasprotnikom v dobrem namenu, da bi pokazali vsej državi enotnost obmejnega prebivalstva, so ti ljudje po navodilu, ki je prišlo ponoči iz punktaškega glavnega stana v Ljubljani, skoro povsod robato odklonili. Naše liste nosijo sedaj imena najboljših gospodarjev in

iskrenih rodoljubov, imena vseh tistih, ki so za narodno slogo.

Zmaga bo v logaškem srezu nedvomno prav lepa. Kak večji punktaški uspeh je že vnaprej izključen. Glavni napad nasprotnikov je osredotočen na občini Cerknico in Begunje. Tamkaj so nekateri nepomirljivi pristaši bivše SLS odvrnili za skupen nastop pripravljene kmete in sestavili popolnoma nasprotni listi, ki po kandidatih in po načinu agitacije nosita vse znake bivše SLS.

Nosilec liste JNS v Cerknici je dolgoletni priljubljeni in spoštovani župan g. Werli, ki je bil občanom zmeraj in povsod na razpolago. V Begunjah je nosilec skupne liste g. Tone Meden, veleposestnik, ki je vsa zadnja leta županoval v občini v splošno zadovoljnost. Še celo župnik g. Jerše je naglašal zmožnosti in dobro voljo g. župana ter pri tem posebno kazal na dejstvo, da je g. Meden brezplačno vsa leta oddajal električni tok cerkvi in župnišču. Pa še tukaj so se našli nahujskani ljudje iz bivše SLS, ki so sestavili popolnoma punktaško listo.

Zavedajmo se, da imajo naše občine pred seboj velike gospodarske naloge, ki se dajo izvesti le, če bodo imele občine take zastope, ki se bodo naslanjali na splošno državno politiko. Omenjamo le elektrifikacijo cerkniške občine, ki je tik pred durmi. Naše ceste kričijo po pametnem popravilu, ki ga brez pomoči banovine ali države ne bo mogoče izvesti. Vprašanje ribolova, ki dela toliko brige našim prebivalcem ob Cerkniškem jezeru, še čaka na ugodno rešitev. Vse ljudstvo tudi vidi, kako hitro je bila s pomočjo JNS izposlovana prva nujna pomoč poplavlencem. Potrebno je pa tudi, da bodo naši zastopniki dosegli še nadaljnjo podporo, ker je škoda, ki so jo napravili hudourniki, prevelika.

Ker narod ta nepobitna dejstva že danes vidi in presoja, zato nimajo punktaške liste drugega pomena, kakor da na neodgovoren način vznemirjajo naše obmejno prebivalstvo, netijo novo sovraštvo in škodujejo dobremu ugledu cerkniške kotline. Vse, kar misli trezno, pametno, gospodarsko in jugoslovensko, bo oddalo svoje glasove na dan volitev listama g. Werlija v Cerknici in g. Medena v Begunjah.

VELIKO ZANIMANJE ZA VOLITVE V DELAVSKO ZBORNICO.

Hrastnik, oktobra.

Med hrastniškim narodnim kakor marksističnim delavstvom vlada veliko zanimanje za volitve v Delavsko zbornico. Hrastnik ima za volitve v Delavsko zbornico okrog 1800 volilcev. Ker pri nas ni Narodne strokovne zveze, je vse delo okrog volilcev doslej vodila Narodna odbrana, ki je sklicala potreben sestanek nameščencev in delavcev, na katerem je bil sestavljen akcijski odbor za volitve v zbornico, katerega naloga je obenem, da pripravi tudi vse potrebno za ustanovitev Narodne strokovne zveze.

Da pojasni delavstvu pomen teh volitev in da obenem razloži vse delo, ki so ga do danes vršili rdeči generali, je sklenil akcijski odbor, da priredi v petek, dne 20. t. m., popoldne ob 17. uri, to je na dan pred volitvami, v Sokolskem domu shod narodnih delavcev in nameščencev, na katerem bo poročal znani strokovnjak v delavskih vprašanjih g. dr. Joža Bohinjec iz Ljubljane.

Delavci in nameščenci, pridite na shod, da boste spoznali, da je edino Narodna strokovna zveza sposobna napraviti red in ustvariti iz Delavske zbornice res zbornico, katere delo bo posvečeno samo koristim delavstva in nameščenstva. Delavska zbornica ne sme biti kraj izkoriščanja. Delavci in nameščenci, vsi na shod in na dan volitev na volišče! **Plave glasovnice** naj ostanejo cele, bele in rdeče pa raztrgajmo, da bo naposled narodni delavec gospodaril v Delavski zbornici.

POZIGALEC ZAŽGAL TRI ZGRADBE.

Spodnja Polskava, oktobra.

Ze dolgo nismo imeli požarov, v eni zadnjih noči pa nas je spet zadela nesreča. Okrog polnoči

smo začeli požarni rog in klice na pomoč. Na mah je bila vsa vas na nogah. Zločinska roka je spet zažgala, to pot na gornjem delu vasi pri posestnici ge. Rozaliji Hrastnikovi. Na kraj požara je takoj prispelo domače gasilno društvo. Tudi sosedni gasilci iz Zgornje Polskave so kmalu prišli k ognju. Ker je bilo poslopje krito s slamo, so plameni v nekaj sekundah zajeli vso zgradbo. Rešili so le živež in nekoliko gospodarskega orodja.

Komaj so za silo ukrotili ogenj, so se že zasliali spet glasovi, da je začelo goret tudi na drugem koncu vasi, in sicer pri g. Jožefu Puchfingu. Bilo je to krog tretje četrti na štiri. Vrli gasilci še niso dokončali gašenja pri prvem požaru, pa so že morali dreveti k drugemu. Tudi tukaj se je gasilec posrečilo rešiti živino in nekoliko gospodarskega orodja. Vrnili so se tudi gasilci iz Zgornje Polskave.

Pičlo uro pozneje je zločinec zažgal še gospodarsko poslopje g. Karla Hrastnika, ki je toliko huje prizadet, ker še ni minilo leto, ko mu je požar ugrabil enako zgradbo.

Domačim in sosednim gasilec se je zahvaliti, da nesreča ni bila še hujša. Nedvomno umestna bi bila stalna vaška straža, ki naj bi varovala ljudi pred zločinskimi požigalcem.

PREKMURSKI GLASNIK

PRI OBČINSKIH VOLITVAH MORA ZMAGATI JUGOSLOVENSKA MISEL.

Dolnja Lendava, oktobra.

Po združitvi občin šteje dolnelendavski srez 12 občin (prej 48). Prebivalstvo je tudi v ogromni večini zadovoljno s tako razdelitvijo. Ugovori so se pojavili le tu in tam.

V teh združenih občinah bomo v nedeljo prvič volili svoje župane, občinske uprave in odbore. Večina volilcev je zdaj že odločena, za koga bo glasovala. So pa še tudi taki volilci, ki se bodo odločili šele zadnji trenutek, ko bodo stopili pred volilno komisijo. Vprašanje je pa, ali so se vsi volilci, ki so se že odločili, tudi prav odločili. Od vseh strani se poudarja, da občinske volitve niso **politične volitve**, ampak imajo le krajevni **gospodarski značaj**. Tudi mi smatramo te občinske volitve za gospodarske volitve, vendar moramo naglasiti, da **imajo te občinske volitve za nas tudi politični pomen**.

Te prve volitve po ustanovitvi naših krajevnih organizacij Jugoslovenske nacionalne stranke (JNS) bodo naša prva preizkušnja, ki naj pokaže, kaj premoremo. To prvo preizkušnjo moramo mi častno prestati, potrditi svojo zrelost in svojo neomajno privrženost k vsedržavni Jugoslovenski nacionalni stranki. Pokazati moramo vsi, da smo res za državno in narodno edinstvo in za jugoslovensko državno politiko, daleč proč od punktaških škodljivcev naroda.

Položaj je že danes tak, da so v našem srezu že zmagala osnovna načela, saj v nekaterih občinah sploh ni drugih list kakor samo liste JNS. V nekaterih občinah so pa tudi druge liste bolj kompromisnega značaja. Le majhno je število občin, kjer so postavili tudi liste, ki so našim načelom nasprotne. Tukaj morata biti naša volja in naše delo za doseg zmage podvojena. V teh občinah morajo zmagati naše liste, da bo zmaga Jugoslovenske nacionalne stranke in jugoslovenske narodne misli popolna. Dolžnost vseh pravih somišljenikov mora biti, da vse store za zmago.

Nekaj dni nas še loči od volitev. Še te dneve porabimo v to, da obiščemo vse volilce, ki so se morda odločili za nasprotno listo, in jim predočimo vso škodljivost, ako bodo volili nasprotno listo. Povejmo jim, da s to svojo odločitvijo ne bodo koristili svoji ožji domovini, ampak ji le škodovali. Obiskati moramo tudi tiste, ki se še niso odločili, in jih pozvati, naj volijo le liste vsedržavne JNS.

Prepričani smo, da se bodo naši volilci dne 15. t. m. odločili pravilno. Verujemo, da se tokrat več ne bodo dali zapeljati, ampak bodo stopili v

vrste dobrih Jugoslovenov. **Vsi volite liste Jugoslovenske nacionalne stranke!**

Koliko list je vloženih. Pri sreskem sodišču v Dolnji Lendavi je bilo vloženih in potrjenih 24 list. V vsaki občini sta po dve listi. Nosilci so: v Dolnji Lendavi: dr. Janko Pikuš in Arpad Bačič; v Orešju: Rudolf Muhvič in Josip Pavlinek; v Gaberju: Josip Kiralj in Josip Lebar; v Polani: Martin Gerič in Štefan Jaklin; v Črensovcih: Franc Škoberne in Anton Horvat; v Odrancih: Ignacij Horvat in Štefan Hožjan; v Beltincih: Martin Peterka in Štefan Baligač; v Bratoncih: Mihael Erjavec in Marko Cigan; v Bogojni: Franc Ošljaj in Josip Gutman; v Dobrovniku: Josip Leonhard in Ludovik Trajber; v Turnišču: Josip Dravec in Štefan Litrop; v Genterovcih: Karel Noršič in Geza Slivnjek. V občinah sreza **Murske Sobote** so nosilci list: v Bodoncih: Ludovik Hodošček, posestnik v Zenkovcih, in Rudolf Maršek, gostilničar v Bodoncih; v Cankovi: Viktor Vogler, gostilničar in trgovec v Cankovi; v Gornji Lendavi: Josip Bokan, posestnik in pismo-noša, in Franc Bačič, posestnik, oba v Gornji Lendavi; v Gornjih Petrovcih: Adam Bohar, posestnik v Stanjevcih; v Gornji Slaveči: Janez Fartek, posestnik v Kuzmi, in Franc Sabo, posestnik v Dolenji Slaveči; v Križevcih: Peter Kučan, posestnik v Križevcih; v Kupšincih: Janez Titan, posestnik in gostilničar v Černelavcih, Jožef Guder, posestnik v Vanči vasi, in Ivan Norčič, posestnik v Kupšincih; v Mačkovcih: Ludovik Kosek, posestnik in trgovec v Mačkovcih, in Aleksander Car, mlinar in posestnik v Dankovcih; v Martjancih: Geza Vezir, posestnik in gostilničar, in Koloman Kovačič, posestnik, oba v Martjancih; v Murski Soboti: Ferdinand Hartner, industrijec, in Anton Koder, notar, oba v Murski Soboti; v Murski Soboti okolici: Ferdo Celec, ravnatelj posojilnice v Rakičanu, Alojz Kovač, kovač v Bakovcih, Anton Martinek, posestnik v Satahovcih, in Martin Rajner, posestnik v Krogu; v Pertoči: Josip Kolmanko, posestnik v Večeslavcih; v Prosenjakovcih: Josip Hack, posestnik v Selu, in Koloman Varga, trgovec in posestnik v Prosenjakovcih; v Puconcih: Štefan Kuhar, mlinar in posestnik v Puconcih; v Rogaševcih: Mihael Unger, posestnik v Serdici; v Strukovcih: Aleksander Šavel, posestnik v Uževcih; v Šalovcih: Franc Štefanek, posestnik in gostilničar, in Janez Žižko, posestnik, oba v Šalovcih; v Tešanovcih: Vincenc Antalič, posestnik v Vučji gomili, in Štefan Kuhar, posestnik v Murskih Petrovcih, Štefan Sitko, trgovec in posestnik v Tišini, in Franc Gabor, posestnik v Tropovcih.

Shodi poslanca Hajdinjaka. Prejšnjo nedeljo so se vršili shodi v Beltincih, Odrancih in Črensovcih. Na shodih so poročali narodni poslanec g. Hajdinjak in gg. dr. Pikuš in Horvat Izidor kot zastopnika sreskega odbora JNS. Na vseh treh shodih je bila lepa udeležba in so poslušalci z zanimanjem sledili poročilom govornikov o zakonu o občinah in o občinskih volitvah. To nedeljo so bili lepi shodi na Hotizi, na Kapci in v Gaberju.

Pazite! Vse naše prijatelje, somišljenike in člane JNS opozarjamo, da bo «Domovina» odslej prinašala poročila iz našega sreza. «Domovina» je naše glasilo, zato postanite vsi naročniki «Domovine»! — Sresko tajništvo.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

NAŠI NA TUJEM

NOVICE IZ AMERIKE

Chicago, septembra.

V Neohoju je postal farmer Franc Zalar žrtev strašnega zločina. Ko se je nekega večera vračal s farne domov, so ga napadli neznani tolovaji, ga umorili in oropali, nato pa truplo polili s petrolejem in zavlekli nazaj na farmo, kjer so ga zažgali. Farma je pogorela do tal. Zalar je bil samec in v Ameriki ni imel sorodnikov. Večkrat je pripovedoval, da žive njegovi sorodniki v Brusnicah pri Novem mestu.

Nedavno zjutraj so našli v kraju Ciceru ustreljenega Ivana Pipana. Policija je našla na kraju zločina dva moška klobuka, iz česar sklepa, da se je Pipan boril z morilci. Kmalu sta bila aretirana dva razoglava italijanska tihotapca, ki sta se vozila v majhnem avtomobilu. Več ljudi je namreč videlo, da sta Pipana ustrelila dva moška, ki sta pobegnila v majhnem avtomobilu. Pokojni Pipan je bil tajnik in blagajnik Zveze raznašalcev kruha. Štel je 35 let in je bil doma nekje na Krasu. Pipan je zapustil ženo in otroka.

Posledicam poškodbe z nožem je v Chicagu podlegel Jurij Sertič, ki ga je nedavno na cesti napadel neki berač. Prosjak je prosil za dar in ker je šel Sertič brezbrizno mimo, ga je to tako ujezilo, da je potegnil nož in sunil Sertiča v prsa. Policija je berača aretirala.

V Steelltonu sta se smrtno ponesrečila France Težak in njegov svak France Simonovič. Peljala sta se na motornem kolesu, ki se je prevrnilo.

Smrtna nesreča je doletela 54letnega Franka Dremlija. Pri kopanju v rovu v Conemughu se je utrgala debela plast zemlje in ga zasula. Bil je takoj mrtev. Pokojnik je živel 30 let v Ameriki. Že več let je bil brez dela, v začetku avgusta je pa dobil službo. Dremelj je bil doma iz Drage pri Višnji gori. Zapustil je ženo in pet otrok. Smrtno se je tudi ponesrečil Peter Antonič, ki ga je zasulo v rudniku Roundoupu. Pokojnik je bil doma iz Primorja.

Hud udarec je zadel Tomažinovo družino s Sheboyganu. Štiriletna hčerka se je igrala z vžigalicami. Vnelo se ji je krilce in v trenutku je bila v plamenih. Otrok je umrl v strašnih mukah.

V clevelandski bolnišnici je umrl 62letni Martin Kern. Pokojnik je bil doma iz Celine pri Krškem. V Ameriki je bival 25 let. Zapustil je ženo.

Blizu Osage so našli pod železniškim mostom mrtvega 51letnega Jožeta Ravnikarja. Pokojnik je bil doma iz Moravč.

Ribičevi družini v Sheboyganu je umrla osemletna hčerka edinka Ivanka. — Posledicam srčne hibe je v Pueblu podlegel 63letni Josip Kralj, doma iz Struge na Dolenjskem. Bil je eden prvih slovenskih farmerjev v tamošnjem okraju. Zapustil je ženo in pet hčera, ki so vse omožene. — V Chicagu je umrla Marija Filakova, rojena Frankova. Pokojna je bila doma iz Velikih Brusnic pri Novem mestu. V Ameriki je bivala 32 let. — Posledicam ponesrečene operacije je v Pueblu podlegla Ivana Špolarjeva, doma iz Dvorske vasi pri Velikih Laščah. Zapustila je moža, tri sinove in hčerko. — V Chicagu je umrl Josip Krašovec, doma iz Suhorja pri Metliki. — V Sheboyganu so pokopali 18letnega Antona Šmavca. Dva dni prej se je kopal s svojimi tovariši v bližnjem jezeru, med kopanjem ga je pa v vodi zadela srčna kap. Za njim žalujejo starši, dve sestri in brat. — Tratarjevi družini v Milwaukeeju je smrt ugrabila mater, odnosno ženo, 32letno Neli. Pokojna se je rodila v Slavskem lazju pri Kočevju. — Operaciji slepiča je v Milwaukeeju podlegla 21letna Gabrijele Komarjeva. Pokojna je bila eno najlepših deklet v mestu, poleg tega je pa slovela tudi kot izredno nadarjena učenka in sportnica. Znana je bila kot izvrstna plavalka, ki je mnogim utoplencem rešila življenje. Za svoje zasluge je bila tudi odlikovana z državno diplomom. Za njo žalujeta mati in brat.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Rdeči paradižniki v kisu Dve kili še bolj trdih rdečih paradižnikov operi, odcedi in jih zloži v kozarec za kumaree. Zavri pol litra vode in dodaj dve žlici soli, nato prilij še en liter pravega vinskega kisa in vse skupaj naj zavre. Potem daj hladiti in ko se popolnoma shladi, naliž na vložene paradižnike. Paradižniki morajo biti popolnoma pokriti s kisom. Zato položi na vrh v steklenici navzkriž dve palčici ali dve ozki deščici tako, da držijo paradižnike v kisu. Na vrh tega pa dolij še za prst visoko finega olja, nato steklenico zaveži ter jo shrani v suhi in hladni shrambi.

Zeleni paradižniki v kisu. Zelo trde paradižnike zreži na tenke ploščice (prav drobne sadove lahko pušči cele ali jih pa razpoloviš). Vinski kis zavri, polij vrelega po paradižnikih in jih tako pusti dva dni na hladnem v tem kisu. Tretji dan kis odcedi, ga spet prevri, dodaj štiri deke sladkorja in spet zavri, stresi še paradižnike zraven, in ko vse skupaj še malo prevre, je gotovo. Ko se malo shlade, jih stresi v segret kozarec. Šele naslednjega dne, ko so se popolnoma shladili, zaveži kozarce s pergamentnim papirjem. Za dva kilograma je treba en liter kisa in štiri deke sladkorja.

Z grahom nadevani ohrovt. Suh grah namoči za eno uro v mrzli vodi, nato ga daj kuhati. Ko je kuhan, ga odcedi in pretlači skozi sito. (Vodo, v kateri se je kuhal grah, lahko porabiš za umetno grahovo juho.) Eno ali dve glavici ohrovt očisti in razdeli na liste, nato liste prekuhaj v slanem kropu; vre naj le nekaj minut, nato jih odcedi. Zdaj namaži na vsak list pretlačeni grah, vsak list tesno zvij in jih pokladaj v pomazano kozo. V lončku stepi dve jajci v eni petini litra mleka in potem polij po ohrovtu, na vrh pa potresi še drobtin in naribanega bohinskega sira in končno pokapaj še z mastjo. Potem peci pol ure v pečici. Ko je pečeno, posuj še enkrat z zribanim sirom in daj na mizo.

Praktični nasveti

Razne madeže spraviš iz marmornatih plošč na te-le načine: Madež od alkohola spraviš z mažo, sestojajo iz žgane magnezije in bencina. Mažo daš na madež in ko se posuši, jo s ščetko odstraniš. Potem pa lošči s prahom alabastra in finim lanenim oljem. Madeže od rje spraviš z brusenjem, kar pa rajši prepusti strokovnjaku. Druge madeže odstraniš s petrolejem ali z raztopino klora, katero puščiš eno do dve uri na madežu, nato pa jo zmiješ in loščiš. Madeže od sadja spraviš z zelo razredčeno solno kislino (le nekoliko kapljic na pol litra vode); v to tekočino pomoči krpico in zdrgni madež, da izgine, potem izmij s svežo vodo. S solno kislino postopaj pazljivo, ker zapusti na lesu in na marmorju madeže, katere je težko odstraniti, in tudi roke razje.

Razne stare čopiče, ki so vsi trdi od oljnatih in drugih barv, lahko spet narediš uporabne, če jih na tale način osnažiš: Najprej potolci trdi čopič s kladivom, da se ščetine kolikor toliko razdelijo in jih deni v raztopino ogljenokislega natrija v kristalih, raztopljenega v treh delih vode, in sicer obesi čopiče s ščetinami navzdol v posodo tako, da ščetine ne dosežejo dna, raztopina pa naj sega le do višine ščetin, da se ne namaka tudi les čopiča. Po 24 urah se barva že toliko zmehča, da se dá odstraniti z večkratnim umivanjem z milom in toplo vodo. Ko so čopiči lepo oprani in osnaženi, jih deni sušit s ščetinami navzdol.

Da med suhe gobe ne zaidejo črvi, moramo sušiti le gobe, ki so popolnoma nečrvice in trde, ker le take gobe se lepo držijo in so kuhane okusne. Spraviš pa gobe najbolje v vrečici iz tanke tkanine, katero obesi na suh in zračen prostor.

Zopet znižane cene!

Vi boste veseli in imeli boste veliko korist, če si nabavite blago za obleke v Trgovskem domu Sternecki. Zahtevajte cenik in vzorce modernih tkanin, kakor poplina, ripsa, krepa, žorzeta, ševjota, svile, nadalje flanel, barhenta, platna in volnena blaga za žimske plašče in obleke.

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek
Celje št. 97

Cenik in vzorci zastoj.

ZANIMIVOSTI

× **Skrivnostni vpliv meseca na zemljo.** Luno smatrajo splošno za ugaslo zvezdo. Zvezdoslovci mislijo, da lune ne obdaja nikako ozračje. Izračunali so, da doseže toplina točk na luni, izpostavljenih solnčnemu izžarevanju, 125 stopinj Celzija, medtem ko pade toplina mest, ki jih solnce ne obseva, na 100 stopinj pod ničlo. Po vsem tem bi se zdelo, da nima luna na nas nikakega vpliva, kakor vpliva s svojo privlačnostjo, ki povzroča plimo in oseko. Svetloba, ki prihaja z lune na zemljo, ni njena, temveč luna je samo zrcalo, ki odbija solčno svetlobo na zemljo z veliko izgubo. Pri polni luni je ta svetloba 465.000krat šibkejša za naše oko in 650.000krat šibkejša za fotografsko ploščo kakor solčna svetloba, ki prihaja neposredno na zemljo.

× **Amerika se pokmeti.** Henry Ford je sklenil razdružiti svoje velikanske tovarne v Detroitu. Namesto enega velikega bo vzdrževal več manjših samostojnih podjetij, ki jih bo po potrebi zapiral ali pa zaposloval s skrajšanim urnikom. To cepljenje je odmevalo po vsej Ameriki. Prej je bil Ford apostol centralizma in je izdeloval v Detroitu vse, česar je treba za avtomobile: usnje, steklo, gume in podobno. Razdružitev v industriji, trgovini, upravi itd. je značilna za ameriške Združene države pod njihovim sedanjim predsednikom Rooseveltom. V velikanskih trustih, ogromnih velikih mestih in drugem vidijo zdaj narodni gospodarji enega izmed vzrokov krize. Leta 1929. je živel v Združenih državah na deželi samo 30.000.000 ljudi. Zdaj je naraslo to število na 33.000.000. Brezposelni delavci in uslužbenci zapuščajo velika mesta, ki jim več ne nudijo kruha. Tvorničarji zapirajo svoja podjetja po velikih središčih in prenašajo obrate daleč na deželo, kjer je cenejšo življenje. Kriza ameriških mest je posebno vplivala na nebotičnike, po katerih ne mara zdaj nihče stanovati. Trgovci so zapustili predrage prostore. V Manhattami, ki zavzema četrtino newyorške površine, je prazna večja polovica stanovanj. Po ostalih newyorških četrtih

Suhe gobe kupuje 249

vse leto in jih plačuje čim više tvrdka
M. GERŠAK & Co., Ljubljana,
Prečna ulica šte. 4.

je nezasedenih stanovanj 14-5 odstotka. Razen visoke stanarine povzročajo propad nebotičnikov tudi drugi vzroki. Stiridesetnadstropne hiše so izpremenile newyorške ulice v prave soteske brez luči in zraka. Stanovalci po spodnjih nadstropjih — od prvega do desetega — morajo žgati elektriko podnevi in ponoči, kar je tudi predrago. Dokler je vladalo v mestu blagostanje, je plačevalo prebivalstvo rado draga stanovanja. A doba nekdanjega blagostanja je končana in prebivalstvo odhaja na deželo. Ameriški dnevniki prerokujejo, da bodo postale Združene države zopet farmerska dežela, kar so bile nekdanj.

× **Meso belokožcev ni dobro.** Človeka spreleti groza že pri besedi ljudožrstvo, in sicer v prvi vrsti zato, ker vidimo v njem nekakšno hrepenenje po užitku na račun bližnjega. Pri mnogih divjih narodih je pa ljudožrstvo izraz želje, da dobi zmagovalac lastnosti premaganca, pri drugih spet sestavni del verskih obredov in običajev. Ze iz tega, da je bilo ljudožrstvo razširjeno in je delno še zdaj tam, kjer je dovolj druge rastlinske in mesne hrane, se vidi, da tu ne gre za človeško meso kot okusno jed. Ljudožrstvo je bilo razširjeno po vsem svetu. Po prizadevanju prosvetljenih držav in cerkva se je pa omejilo na tiste dele sveta, kamor zaenkrat še ne more poseči roka prosvetljenejšega naroda. Kolonijalne vlade ljudožrstvo strogo kaznujejo in z ljudožrci naseljene vasi neusmiljeno uničujejo. Vendar se je pa ljudožrstvo še ohranilo v hudo dostopnih pustinja Avstralije, na tihomorskih otokih, na Novi Gvineji, v osrčju Bornea in v južnoameriških pragozdovih. So primeri, da zbeže tudi prosvetljenjši avstralski domačini za nekaj časa k svojim divjim sosedom, da se najedo pri njih človeškega mesa. Nas lahko tolaži zavest, da meso belokožcev ni posebno priljubljeno, ker je baje preslano in ima za divjake neprijeten duh. Delno si pomagajo divjaki pri belokožcih na ta način, da ne jedo mesa samega, temveč v rastlinski omaki ali ga pa dobro pripravijo. Nekatera divja plemena privežejo žrtve h kolom v tekoči vodi, da se meso namoči in izgubi neprijeten duh. Pa tudi vseh delov telesa ne jedo vsi ljudožrci. Nekateri deli veljajo za slaščice, drugih pa divjaki sploh ne jedo. Tako veljajo ponekod za slaščico človeški jezik, srce, jetra in nos. Kdor je imel več človeškega mesa, je moral povabiti na gostijo znance. Na Novi Gvineji nekatera papuanska plemena še zdaj vabijo znance na pojedine s človeškim mesom kakor pri nas na kolone. Pred 60. leti je ukazoval zamorski poveljnik v zapadni portugalski Afriki Lomando loviti dekleta na polju, ker mu je zelo dišalo njihovo meso. V Niam Niamu v Sudanu so jedli otroke suženj. V nekaterih primerih so jedli divjaki človeško meso sirovo. Pri severnoameriškem plemenu Hajdov se je umaknil poveljnik čarovnik pred svečanostjo v gozd, kjer se je ves teden postil. Potem je pa sestradan skakal med zbranimi divjaki ter odgriznil temu ali onemu kos mesa iz živega telesa. Pri večini ljudožrcv prevladuje praznoverje, da prehajajo gotove lastnosti ubitega in snedenega človeka na ljudi, ki ga pojedjo. Zato jedo nekateri ljudožrci samo srce in možgane. Avstralski so si mazali telo z ledvično mastjo, drugod spet so rezali z mrtveca mastne dele, s katerimi so se mastili sorodniki, da bi ne žalovali več za pokojnikom. Praznoverje, da se prenašajo nekatere lastnosti žrtve na ljudožrce, je v zvezi z uživanjem človeške krvi pri verskih obredih. Posebno kri nedolžnih otrok in deklet je veljala za drago-ceno. S tem v zvezi je žrtvovanje Izaka po Abrahamu. Navzlic stroгим zakonom imamo še zdaj tajne obrede, tako pri zamorcih na Kubi, ki mučijo ugrabljene otroke med posameznimi obredi.

Vljudnost.

Sinko: «Očka, kaj je vljudnost?»
Oče: «Vljudnost je, če rečeš ljudem nasprotno, kar si misliš o njih...»

Najboljše nogavice

× **Kajenja se lahko odvadimo.** V teku zadnjih desetletij se je mnogo govorilo o tem in onem sredstvu, s katerim naj bi se strasten kadilec odvadil kajenja. Tako sredstvo je n. pr. srebrni nitrat. Z močno razredčeno raztopino te soli si izpere kadilec pred kajenjem usta in uspeh je dosežen. Neki A. Hoinig iz Friedberga na Zgornjem Štajerskem nam pa priporoča mnogo boljše sredstvo. Pravi namreč, da je bolje, ako vbrizgamo v konice cigaret raztopino žveplenokisljih soli in pustimo, da se posuše. Kadilec težko prenaša zoprni okus, ki se pojavi pri kajenju. Hoinig priporoča ta skriven način posebno ženam, ki bi rade skrivaj odvadile svoje može kajenja.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odveznemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdno za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačna navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomažič. Maribor, Krekova ulica št. 16.

ČASTNA IZJAVA.

Podpisani Ž u ž e l j Jožko, posestnik in restavratorkin mož v Rajhenburgu, preklicujem in obžalujem s tem, da sem dne 1. oktobra 1933, žalil g. dr. Benedičiča, zdravnika in župana na Senovem, in g. Miklavčiča Franceta, trgovca v Rajhenburgu, ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od kazenskega pregona.

V R a j h e n b u r g u, dne 9. oktobra 1933.
252 **Zuželj Jožko.**

× **Ognjenik naprodaj.** Iz države Hondurasa poročajo, da je trgovinsko ministrstvo postavilo naprodaj ognjenik, ki je ugasnil leta 1866. Ognjenik in gora sama vsebujeta baje mnogo porabne snovi. Takoj se je sestavila trgovska družba, ki se pogaja z državo za nakup ognjenika. Ta se dviga 2250 metrov nad morsk gladino. Nenaavadna ponudba trgovskega ministra je seveda zbudila veliko pozornost.

× **Otrok je rodil otroka.** Dvanajst in pol leta stara Adrienne Delamarova, o kateri so francoski listi obširno pisali kot o «najmlajši zaročenki Francije», je rodila te dni zdravega dečka. Na dan po srečnem porodu je prispelo od predsednika francoske republike dovoljenje, da se mlada mati poroči s svojim sedemnajstletnim zaročencem.

Dober sluga.

Sluga: «Kaj želite?»
Gost: «Govoril bi rad z gospodom baronom.»
Sluga: «Kaj bi radi od njega?»
Gost: «Prihajam z računom...»
Sluga: «Gospod baron je odpotoval v Ameriko...»
Gost: «...z računom, ki bi mu ga rad poravnal.»
Sluga: «...in se je baš davi vrnil. Izvolite vstopiti.»

Pri trgovent s slikami.

Trgovec: «Kakšno sliko želite?»
Janez: «Ne vem. Rad bi nekaj za poročno darilo.»
Trgovec: «Torej kupite tole, ki se imenuje 'Pred nevihto'.»

V kopališču.

Gost (v kopališču): «Čujte, ta voda ni po predpisih topla 25 stopinj, temveč 31.»
Kopališki mojster: «Seveda, ker ste predolgo držali v nji termometer.»

Živčno oslabeлим.

Krepite svoje živce, jačite organizem in tudi Vi postanete zopet močni, energični in za delo sposobni. Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, seksualna nevrastezija, nespečnost, predčasna izčrpanost, preutrujenost živcev, eva, na čem mnogi trpe! Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz življenja tvorne žleze zdrave in močne živali («Kalefluid»), ko pride v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek ponovno močan, aktiven v življenju ter sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno pošljemo detaljno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. 239
Odobrillo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pod S. br. 10.537.33.

Nesporazum.

Zdravnik: «Plačilo znaša 100 Din. Bil je res skrajni čas, da ste me poklicali.»
Bolnik: «Kaj tako nujno potrebujete denar?»

Nedoločen čas.

Učitelj: «Kakšen čas je, če rečem: zdaj bom jedel?»
Učenec: «To je nedoločen čas, gospod učitelj.»
Učitelj: «Kako to?»
Učenec: «Ker jemo pri nas včasih ob 12., včasih pa tudi ob 13. ali 14...»

Primerno vprašanje.

A: «Ta avto bi vam toplo priporočil, ker je že preizkušen. Z njim si lahko ogledate svet.»
B: «Ta ali oni?»

MALI OGLASI

Dva šivalna stroja,

krojaškega Singerjevega, malo rabljenega, za 1600 Din in ženskega za 700 Din, prodam. Gomol, Ljubljana, Gradaška ulica št. 8. 250

Najcenejše in najlepše nagrobne spomenike prodaja po zelo nizkih cenah samo **Koban Uršula** v Račah pri Mariboru. 197

Čajno maslo 246

se kupi v vsaki množini. Ponudbe sprejema pod značko: «Stalen odjemalec» uprava «Domovine».

Sprejme se učence 248

za kovaško, podkovsko, vozovsko in omarsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov se izve pri upravi «Domovine».

Naše cene vam priporočajo obisk naših trgovin. Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Naku, jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in solnčnic.